

ALMANYA YURTDIŞI YATIRIM BİLGİLERİ

A. ALMANYA'DAKİ İŐ ORTAMI

I. İŐ ORTAMI

Dünyanın en gelişmiş ekonomileri arasında yer alan Almanya'da iş ortamı oldukça rekabetçidir. Almanya, dünya çapında birçok büyük şirketin merkezine veya şubesine ev sahipliği yapmaktadır. İş yapmak için Almanya'ya gitmeden önce, iş yapmak istediğiniz sektöre ve iş yapacağınız Almanya bölgesine ilişkin bilgi edinmeniz önemlidir. Almanya'daki iş ortamı, yüksek verimlilik, etkili yönetim, teknolojik yenilikler ve kalite standartlarına önem veren bir yaklaşıma sahiptir. Almanya'da yatırım yapmak için birçok fırsat vardır. Örneğin, ülke, yüksek teknoloji sektörlerinde, yenilenebilir enerji, otomotiv, kimya ve makine imalatı gibi endüstrilerde önde gelen bir ülkedir.

Almanya Federal Cumhuriyeti AB'nin en büyük ve dünyanın ABD, Çin ve Japonya'dan sonra dördüncü büyük ekonomisidir. 84,3 milyon nüfusu, yaklaşık 3,5 milyon işletme sayısı ve söz konusu işletmelerin 7,79 trilyon Avroya¹ ulaşan ciro değerinin yanı sıra yetmiş iş gücü, eğitim seviyesi, lojistik alt yapısı ile Almanya dünyadaki en önemli iş ve yatırım merkezleri arasında sayılmaktadır. Avrupa'nın GSYİH'sinin (AB-27) yüzde 25'ini oluşturmakta ve toplam Avrupa Birliği (AB) nüfusunun yüzde 19'una ev sahipliği yapmaktadır. Küçük ve orta ölçekli işletmeler pazarı yönlendirmekte ve Avrupa içinde ve ötesinde dinamik ticari ilişkiler çok sayıda iş fırsatı sunmaktadır. Almanya'nın ekonomi politikaları, geleceğin yenilikçi teknolojilerine güçlü bir şekilde odaklanan geniş ve rekabetçi bir endüstriyel ortamı geliştirmektedir. Birçok küçük ve orta ölçekli işletme bu potansiyeli değerlendirerek kendi pazarlarında lider konuma gelmektedir. İrili ufaklı tüm sektörlerde Alman ürünleri dünya çapında ihracat rekorları kırmaktadır. Son araştırmalara göre Almanya, Avrupa'da en çok yatırım yapılan ülkelerden biridir. Göreceli ekonomik istikrarının yanı sıra Almanya, Avrupa'nın en büyük iç pazarıdır ve yatırımcılar için geniş ve istikrarlı bir müşteri tabanı oluşturmaktadır. Almanya'nın dünya ekonomisine entegrasyonu, şirketlerin küresel bir ağ içinde bilgi, ürün ve çalışan kazanmasına ve paylaşmasına da olanak tanımaktadır.

Almanya'nın ekonomisindeki anahtar sektör imalat endüstrisidir. Avrupa'daki imalat şirketlerinin yüzde 10'u Alman şirketlerinden oluşmaktadır. Sadece imalat sektöründe AB'nin brüt katma değerinin yüzde 30'undan fazlasını üretmektedirler. Aslında, Almanya'nın tüm katma değerinin beşte birinden fazlasını da imalat şirketleri gerçekleştirmektedir. Giderek daha fazla sayıda yabancı şirket, üretim tesisleri için Almanya'ya yatırım yapmakta ve ülkenin uygun iş çerçevesinden ve üstün verimlilik oranlarından faydalanmaktadır.

Almanya için ihracat büyük bir önem taşımaktadır ve Almanya'nın son derece yenilikçi küçük ve orta ölçekli işletmelerden (KOBİ'ler) oluşan omurgası tarafından yönlendirilmektedir. Bunlar,

¹ https://www.destatis.de/DE/Themen/Branchen-Unternehmen/Unternehmen/Unternehmensregister/_inhalt.html

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

Almanya'daki tüm çalışanların yüzde 55'ini istihdam eden tüm şirketlerin yüzde 99,3'ünden fazlasını oluşturmaktadır. Bu KOBİ'lerin birçoğu kendi niş segmentlerinde dünya pazar lideri konumundadır. Bayer, BASF, Daimler, Volkswagen ve Siemens gibi uluslararası lider şirketlerle birlikte Almanya'nın imalat sanayi temelini oluşturmaktadırlar.

Alman yatırımcı için geçerli olan hukuki şartlar, yabancı yatırımcılar için de geçerlilik taşımaktadır. Bir başka deyişle, yabancı yatırımcıların hukuki durumunu düzenleyen bir kanunun yapılmasına gerek duyulmamıştır. Almanya, açık ve net olan vergi sistemiyle ve bürokratik olmayan izin alma süreciyle yatırımcıları desteklemektedir. Vergi sistemi, mülkiyeti ve kişisel hakları koruyan hukuki sistemi ve çeşitli teşvikler Almanya'yı dış yatırımlar için cazip bir ülke haline getirmektedir. Ayrıca, sağlam bir hukuk sistemi, istikrarlı bir politik ortam ve gelişmiş bir altyapıya sahip olduğu için yatırım yapmak için güvenilir bir ülke olarak tercih edilmektedir.

Ayrıca, Avrupa'nın ortasında bulunan merkezi konumu ile küresel marka değeri yatırımcılara çeşitli avantajlar sunmaktadır. Yabancı şirketler Almanya'da şirket kurarak veya stratejik ortaklıklar geliştirerek, AB ülkeleri pazarına ilaveten Orta ve Doğu Avrupa'daki yeni pazarlara açılma şansını yakalamaktadır. Almanya piyasasına hakim olan iş etiği ve disiplini, ayrıca ülkede teknolojik anlamda gelişmişlik düzeyi yabancı yatırımcıların kendi ülkelerindeki şirket imajını güçlenmelerini de sağlamaktadır.

Alman işgücü 45 milyondan fazla kişiden oluşmakta ve bu da onu AB'deki en büyük vasıflı işgücü havuzu haline getirmektedir. Almanya'da çalışma saatleri genellikle haftada 40 saat olarak belirlenir ve işverenler, çalışanların sosyal haklarını ve refahını korumak için geniş kapsamlı sosyal güvenlik sistemleri sunarlar. Ayrıca, çalışanlar için tatiller, sağlık sigortası, emeklilik ve diğer sosyal yardımlar sunulmaktadır.

Almanya'nın bir yüksek teknoloji merkezi olması tesadüf değildir. Şirketler sürekli olarak yenilikçi ürün ve hizmetleri pazara sunmak için önemli miktarlarda yatırım yapmaktadırlar.

Almanya'nın ulusal stratejisi, yabancı yatırımcıları cezbetmek ve sürdürülebilir iş ilişkileri kurmak için, güvenli bir yatırım ve iş ortamı oluşturmak için tasarlanmıştır.

Doğrudan Yabancı Yatırım Analizi;

Avrupa'da doğrudan yabancı yatırımlardaki toparlanma çok yavaş ve kademeli olarak ilerlemektedir: Ernst&Young Attractiveness Survey² verilerine göre; 2022 yılında Avrupa'da gerçekleşen doğrudan yabancı yatırımlarda 2021 yılına göre % 1'lik bir artışla 5.962 proje gerçekleşmiştir. Ancak bu seviye, salgın öncesi 2019 yılına kıyasla hala yüzde yedi daha düşük ve rekor yıl olan 2017'deki 6.653 proje rakamının da önemli ölçüde altındadır. Gelişmeler sektöre ve ülkeye bağlı olarak büyük farklılıklar göstermiştir. Bazı ülkelerde ve sektörlerde yatırım patlaması yaşanırken, diğerlerinde gelişme oldukça zayıf kalmıştır. En üst sırada yer alan Fransa büyümeye (% + 3) devam ederken ve İngiltere nispeten büyük bir miktar (% - 6) kaybederken, Almanya yüzde bir düşüş göstermiştir. Böylece Almanya'daki yabancı yatırım 2013'ten bu yana en düşük seviyesine gerilemiştir. Önümüzdeki yıllara ilişkin görünüm şu anda tamamen belirsizdir: nispeten güçlü şirket bilançoları ve olumlu bir kâr eğiliminin yanı sıra tedarik zincirlerinin yeniden düzenlenmesi (anahtar kelime: nearshoring), yatırım faaliyetlerinde genel olarak bir artış beklenebileceği

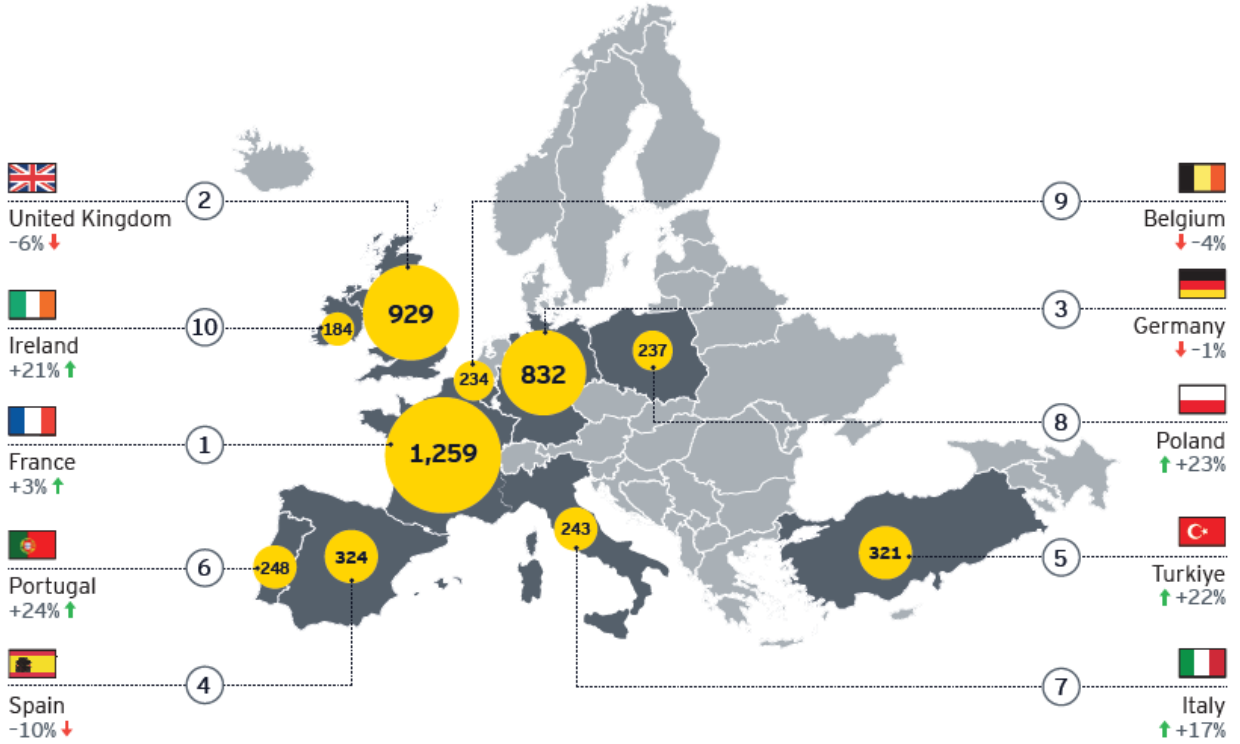
² https://www.ey.com/en_gl/foreign-direct-investment-surveys/ey-europe-attractiveness-survey

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

anlamına gelmektedir. Son yıllarda çok sayıda belirsizlik nedeniyle ertelenen projeler de ek ivme sağlayabilir. Ancak Ukrayna'daki savaş tüm kıta için muazzam bir ekonomik ve siyasi yük oluşturmaya devam etmektedir. Enerji maliyetlerindeki keskin artış da birçok yatırımcının planladığı yatırım projelerini yeniden gözden geçirmesine neden olmaktadır. Bir yatırım merkezi olarak Almanya'nın çok zorlu bir dönemde kendini ispatlaması gerekiyor: Özellikle Almanya'da yüksek enerji maliyetleri, enerji yoğun üretimden kaçış uyarılarına yol açmaktadır. ABD'nin "Enflasyonu Düşürme Yasası" kapsamında verdiği milyarlarca dolarlık sübvansiyonlar ise ABD'yi, AB'nin aleyhine olacak şekilde, pek çok sektör için son derece cazip bir yatırım yeri haline getirmektedir.

Fransa'daki büyüme birkaç yıldır Almanya'dakinden çok daha dinamik bir seyir izlemektedir. Fransa'daki yatırım sayısı bir önceki yıl yüzde 24 arttıktan sonra geçen yıl yüzde 3 artmıştır. Bu nedenle ülke sıralamada ilk sıradaki yerini korumaktadır. İngiltere'de Brexit etkisinin devam ettiği görülmektedir. Proje sayısı 2022'de % 6 oranında azalmıştır. Karşılaştırmak gerekirse: 2017 ve 2018'de Birleşik Krallık sırasıyla 1.205 ve 1.054 projeye sıralamada ilk sırada yer almaktaydı. Almanya, 2022 yılında açıklanan proje sayısında bir kez daha düşüş kaydetmiştir. Ancak, bir önceki yıl yaşanan yüzde 10'luk düşüşün ardından, 2022'deki düşüş yüzde 1 ile sınırlı kalmıştır. Portekiz, İtalya ve Türkiye'deki olumlu gelişmelerin de gösterdiği gibi, bazı güney Avrupa ülkeleri değişim dinamiklerinden, tedarik zincirlerinin bölgeselleşmesinden ve nispeten düşük maliyetlerden faydalanmaktadır. İrlanda da muhtemelen Birleşik Krallık'ın nispeten zayıf performansının bir sonucu olarak önemli ölçüde büyümüştür.

2022'de Avrupa'da ilk 10 doğrudan yabancı yatırım ülkesi - proje sayıları ve 2021-22 değişimi:

Kaynak: EY European Investment Monitor 2023.

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

Gerçekleştirilen yatırım projeleriyle ilgili gelişmeler geçen yıl sektörden sektöre büyük farklılıklar göstermiştir. Bir önceki yıl otomotiv endüstrisi ile ulaştırma ve lojistik sektörlerinde yaşanan büyük artışın ardından, 2022 yılında her iki sektörde de hafif bir düşüş yaşanmıştır. Yazılım ve BT Hizmetleri sektörü projelerin en büyük payını oluşturmaya ve yatırım sayısı bir önceki yıla göre artmaya devam etmektedir.

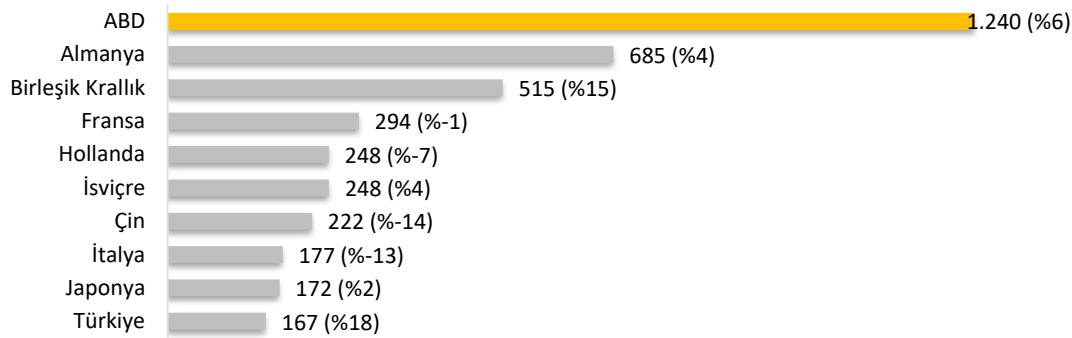
Avrupa'da 2020 ve 2021 yıllarında sektörlere göre yabancı yatırım projelerinin sayısı:

#	Sector	Number of projects in 2022	Change 2022/21	Share of FDI in 2022	Total number of jobs created
1	Software and IT services	1,182	+8%	20%	67,116
2	Business services and professional services	765	+27%	13%	30,551
3	Transportation manufacturers and suppliers	470	-7%	8%	55,674
4	Transportation and logistics	418	-2%	7%	24,434
5	Machinery and equipment	368	-4%	6%	19,079
6	Finance	292	+5%	5%	10,708
7	Agri-food	291	-13%	5%	10,793
8	Utility supply	277	+27%	5%	26,095
9	Electronics	276	+5%	5%	27,609
10	Chemicals, plastics and rubber	249	-6%	4%	5,937
	Other	1,375	-13%	22%	65,638
	Total	5,962	+1%	100%	343,634

Kaynak: EY European Investment Monitor 2023.

Avrupa genelinde, yeni yatırım projelerinin çoğu geçen yıl ABD şirketleri tarafından gerçekleştirilmiştir. Bir önceki yıl yüzde 4 oranında azalan yatırımlar 2022 yılında yüzde 6 oranında artmıştır. Geleneksel olarak Avrupa'nın en büyük ikinci yatırımcı grubu olan Alman şirketleri de diğer Avrupa ülkelerine bir önceki yıla göre daha fazla yatırım yapmıştır. Büyük yatırımcılar arasında özellikle İngiliz şirketleri çok aktif olduklarını göstermişlerdir: İngiliz yatırım projelerinin sayısı bir önceki yılki yüzde 19'luk artışın ardından yüzde 15 artmıştır.

2022 yılında Avrupa'ya Ülkelere Göre Yapılan Yatırım Proje Sayıları ve 2021 Yılına Göre Değişimi

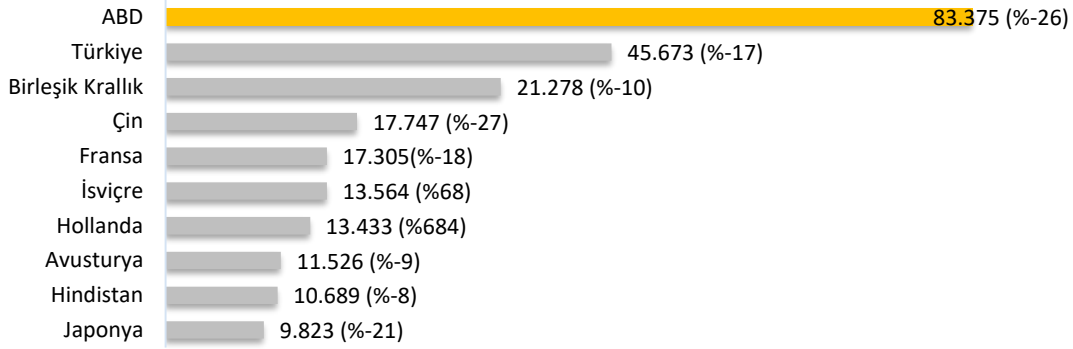

Kaynak: EY European Investment Monitor 2022.

Daha fazla yatırım projesi otomatik olarak daha fazla yeni iş anlamına gelmemektedir: Örneğin ABD, Alman ve İngiliz şirketleri daha fazla proje açıklamış olsa da yaratılan istihdam sayısı azalmıştır.

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

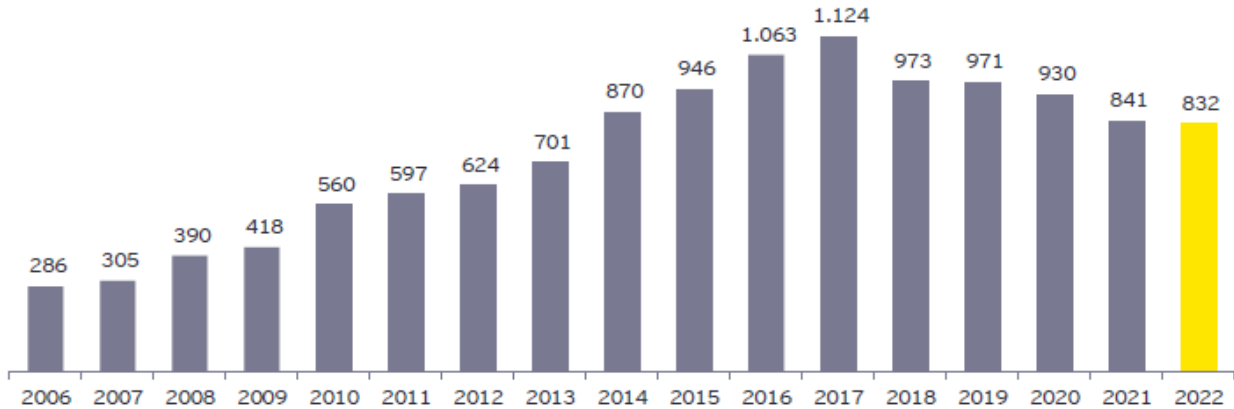
2022 Yılında Ülkelere Göre Avrupa'da Gerçekleşen Yatırım Projelerinin Sağladığı Yeni İstihdam Sayıları ve 2021 Yılına Göre Değişimi:

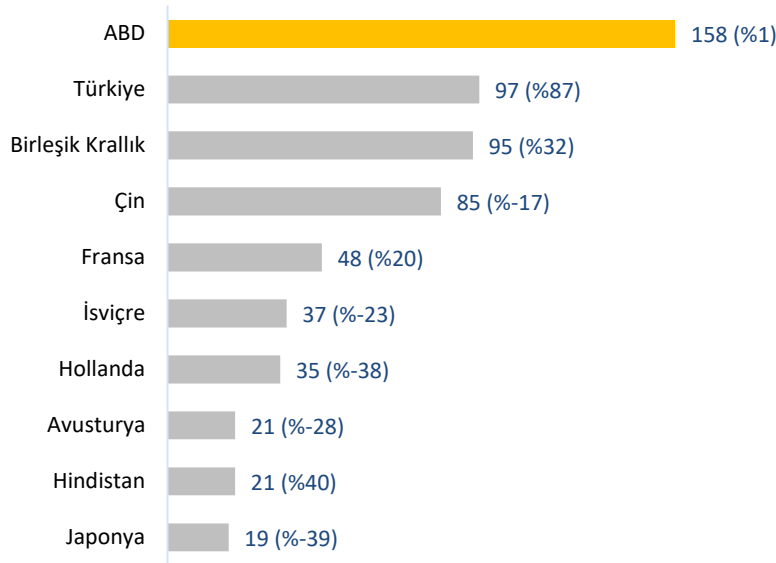
Dijital start-up'ları, yazılım geliştiricileri ve çevrimiçi platform sağlayıcılarını içeren dijital sektör, geçen yıl Avrupa'da en fazla yatırım projesini gerçekleştiren sektör olmakla kalmamış, aynı zamanda en fazla yeni istihdamın (67.000) sağlandığı sektör olmuştur. Otomobil endüstrisi 55.674 yeni istihdam ile ikinci sırada yer alırken taşıma ve firma hizmetleri sektörü de 30.551 yeni istihdam ile Avrupa'da üçüncü sırada yer almıştır. Çoğu sektörde bir önceki yıla göre daha az yeni istihdam yaratılmıştır. Hem proje sayısında (%36 artış) hem de yaratılan istihdam sayısında (% 198 artış) güçlü bir büyüme kaydeden ve neredeyse üç katına çıkan enerji tedariki / güneş enerjisi sektörü ise pozitif bir istisna olarak öne çıkmıştır.

Almanya'daki doğrudan yabancı yatırımların sayısı geçen yıl yine düşerek Avrupa'daki hafif olumlu eğilimin tersine hareket etmiştir. Sadece 832 proje ile 2013'ten bu yana en düşük seviyeye ulaşılmıştır. ABD şirketleri bir kez daha Almanya'daki en önemli yatırımcı olurken, ülkedeki yatırımlarını bir önceki yıllarla hemen hemen aynı seviyede tuttuğu görülmektedir. Türkiye ve Birleşik Krallık'tan gelen yatırımlar önemli ölçüde artmıştır. Buna karşılık Çinli, İsviçreli ve Hollandalı şirketler Almanya'da bir önceki yıla göre daha az proje gerçekleştirmişlerdir. Yabancı şirketler tarafından Almanya'da yürütülen yatırım projelerinin sayısı 2022 yılında da azalarak üst üste beşinci yılda da gerilemiş ve Fransa ile arasındaki fark açılmıştır.

Almanya'da Yıllara Göre Gerçekleşen Yabancı Yatırım Proje Sayıları:

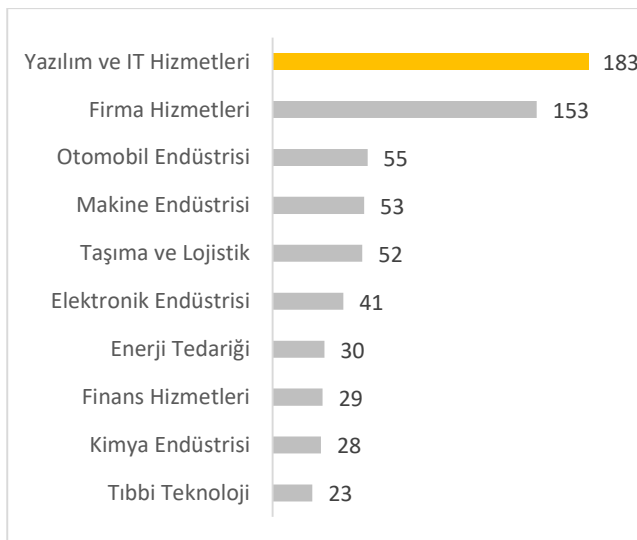
Almanya'da Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımların Ünelere Göre Proje Sayıları:

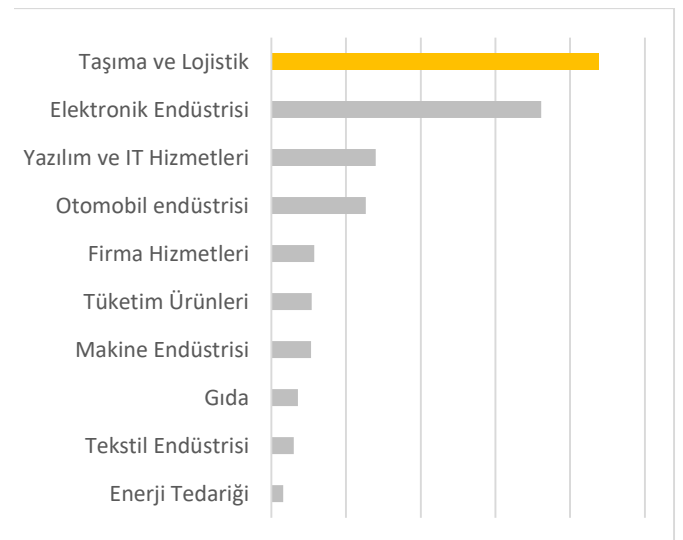
2022 yılında, Almanya'da ABD'li yatırımcılar tarafından yapılan yatırım proje sayılarında bir önceki yıla kıyasla % 1'lik bir artış gerçekleşmiş olup, ABD'li yatırımcılar Almanya'da açık ara en önemli yatırımcı grubu olmaya devam etmişlerdir. Buna karşılık, Türk ve İngiliz şirketlerinin Almanya'daki yatırımları özellikle keskin bir artış göstermiştir. Çinli şirketlerin Almanya'daki

yatırımları uzun süre sabit kaldıktan ve Çin 2021'de hala en önemli ikinci yatırımcı ülkesi olduktan sonra, Çin projelerinin sayısı geçen yıl düşüş göstermiştir. Ancak Çinli şirketler Avrupa'da yatırım yaptıklarında bunun çoğunlukla Almanya'da olduğu gerçeği değişmemiştir: Toplam 222 Çin yatırım projesinin 85'i Almanya'da gerçekleştirilmiştir. Fransa 32 proje ile ikinci sırada yer almaktadır. Almanya ve Fransa arasında hala önemli bir dengesizlik vardır: Alman şirketleri geçen yıl Fransa'da toplam 209 proje açıklarken, Fransız şirketlerinin Almanya'da açıkladığı yatırım sayısı 48 ile bir kez daha önemli ölçüde düşmüştür.

2022'de Almanya'daki yabancı şirketler tarafından toplamda 39.100 yeni istihdam sağlanmış olup, bu rakam 2021'dekinden yüzde 58 oranında daha fazla olmuştur. En çok yeni istihdam ABD'li şirketler tarafından sağlanırken (10.003), onları Çinli (4.623) ve İngiliz şirketleri (4.026) takip etmiştir.

Sektörlere Göre Proje Sayısı 2022

Sektörlere Göre İstihdam Sayısı 2022

2022 yılında Almanya genelinde en fazla yatırım projesi dijital sektörde kaydedilirken, onu firma hizmetleri sektörü takip etmiştir. IT sektörü, yaratılan yeni istihdam sayısı bakımından taşımacılık ve lojistik ile elektronik endüstrisi sektörlerinin ardından üçüncü sırada yer almıştır.

Alman şirketleri 2022 yılında diğer Avrupa ülkelerinde 686 proje gerçekleştirmiş ve yaklaşık 45.700 yeni istihdam yaratmışken, Avrupalı şirketler tarafından Almanya'da sadece 461 proje kaydedilmiş ve yaklaşık 16.000 istihdam yaratılmıştır. Alman şirketleri komşu Fransa'ya yatırım yapmayı tercih etmektedir: 209 yatırım projesi ile Almanya, ABD'den sonra Fransa'daki en büyük ikinci yatırımcıdır. Alman şirketleri için geçen yıl Avrupa'daki en önemli ikinci yatırım yeri 61 projeye Birleşik Krallık olurken, Türkiye 51 projeye üçüncü sırada yer almıştır.

Diğer taraftan, 2024 yılı Keanary Doğrudan Yabancı Sermaye Güven Endeksi'ne³ göre Almanya dünyadaki yatırım yapılabilir ülkeler arasında ABD, Kanada, Çin ve Birleşik Krallık'tan sonra 5. sırada yer almıştır. 2023 yılında ise 4. sırada yer almıştı. Söz konusu endekse göre Almanya'yı sırasıyla Fransa, Japonya, Birleşik Arap Emirlikleri, İspanya, Avusturalya ve İtalya takip etmektedir.

Alman firmalarının müstakil markalarının kendi imajlarının dışında genel "Alman Malı/ Made in Germany" algısı diğer ülkelerde oldukça fazla kabul görmekte ve tercih edilmelerine neden olabilmektedir.

Küresel tedarik zincirinde yaşanan değişikliklerden ve tedarik zincirinde birçok Avrupa ülkesinin Çin, Hindistan, Güney Kore ve ABD'ye olan bağımlılıklarını azaltması zorunluluğundan dolayı, Almanya'nın bu durumdan da faydalanabilecek potansiyele sahip olduğu değerlendirilmektedir.

Korona sonrası dönemde sürdürülebilirlik konularının yatırımlarda eskisinden daha büyük bir rol oynaması beklenmektedir. Özellikle Yeşil Mutabakatın yatırım ortamı üzerinde belirleyici bir etkisinin olacağı düşünülmektedir. Çelik, kimya ve mobilite alanlarındaki bazı iş modellerinde, önümüzdeki yıllarda derin bir dönüşüm geçirileceği tahmin edilmektedir. Birçok sektörün gelecekteki uygulanabilirliğinin anahtarı, yeni teknolojilere yapılacak yatırımlar olduğu değerlendirilmektedir.

Öte yandan, Almanya'da iş gücü maliyetleri diğer pek çok ülkeye kıyasla yüksek olduğundan, özellikle emek-yoğun üretim alanları, yabancı yatırımcıları çekme açısından zayıf kalmaktadır. Ayrıca şirketlerin yönetim kurullarında, belirli sayıda işçi temsilcilerinin bulunması mecburiyeti gibi yükümlülükler de yabancı yatırımcılar için cazip olmamaktadır.

2. İŞ ORTAMINA İLİŞKİN GENEL GÖSTERGELER (Dünya Bankası Doing Business Raporu)

Dünya Bankasınca en son 2020 yılında düzenlenen ve ülkelerin iş yapılabilirliğini irdeleyen Doing Business 2020⁴ raporuna göre Almanya 190 ekonomi içerisinde iş yapılabilirlik açısından % 79,7'lik bir skor ile 22. sırada yer almaktadır.

³<https://www.kearney.com/foreign-direct-investment-confidence-index>

⁴ <https://archive.doingbusiness.org/en/data/exploreconomies/germany#>

Almanya İçin Doing Business İndikatörlerinin Özeti

Almanya 2020	Şirket Kurma	İnşaat/Müteahhitlik İzinleri	Elektrik Erişimi	Tapu/Mülkiyet Kayıtları	Banka Kredisine Erişim	Yatırımcının Korunması	Vergi Ödenebilirliği	Dış Ticaret Uygulamalarına Açıklık	Mahkeme Süreci	Şirket Tasfiyesi
Dünya Sıralaması	125	30	5	76	48	61	46	42	13	4
Prosedür Sayısı	9	9	3	6	-	-	-	-	-	-
Gerekli Gün Sayısı	8	126	28	52	-	-	-	-	499	1,2 yıl
Maliyet (% kişi başına düşen gelir)	6,5	1,1	37,0	6,6 (taşınmaz değerinin)	-	-	-	345 \$/-	% 14,4 (anlaşmazlık bedelinin)	% 8,0 (şirket değerini)

2020 verilerine göre Almanya, İş Yapma Kolaylığı Endeksinde dünyada 17. Sırada, İnsani Gelişim Endeksinde 9. sırada, Küresel Rekabet Endeksinde 7. sırada yer almaktadır. Aynı zamanda Uluslararası Şeffaflık Örgütü'ne göre yolsuzluğun en az gerçekleştiği ülkelerden biridir.

II. ŞİRKET KURULUMUNA İLİŞKİN MEVZUAT

a) Şirket Kurulumu

Almanya'da işletmeler üç farklı hukuki şekilden biriyle kurulabilmektedir;

- Tek kişilik şahıs şirketi
- Birden fazla ortaklı şahıs şirketi
- Sermaye şirketi

Bir şirketin şekli ortaklık ve sermaye yapısı ile hukuki sorumluluk bakımından farklılıklar arz etmektedir. Almanya Ticaret Hukuku, yabancılara, istedikleri her alanda ticari faaliyet yürütme hakkı tanısa da Alman Yabancılar Hukuku tarafından bazı sınırlandırmalar mevcuttur.

Kendi işini kuran girişimcilerin işletme tarzı olarak sermaye şirketlerini tercih etmesinin en önemli nedeni, sermaye şirketlerinin, kişinin şahsi mal varlığını sorumluluk alanı dışında tutmasıdır. Ortaklar, ticari faaliyetlerde, şirkete ortaklık yaptıkları sermayeleri oranında sorumluluk almaktadır. Ortaklar veya kurucu üyeler sermayeyi temin etmekte olup, şirket yönetimine aktif olarak katılımları zorunlu değildir. Sermaye şirketlerine örnek olarak GmbH, UG (sınırlı sorumlu), Limited & Co.KG ve AG verilebilir. Diğer sermaye şirketleri olarak, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkete (Kommanditgesellschaft auf Aktien), kısa adıyla „KgaA“ tarzı şirketleri anmak gerekir.

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

Şahıs şirketlerini sermaye şirketlerinden ayıran ortak özellik, oluşacak zararların şahsi mal varlığıyla ödenmesidir. Her halükarda şirketi açacak olan şahsın asgari bir sermaye ile başlaması gerekmektedir. Tek kişilik şahıs şirketlerini, birden fazla ortaklı şahıs şirketlerinden ayıran temel özellik ise, tek kişilik şirket sahibinin aynı zamanda şirketin yöneticisi olmasıdır.

Bu tür, tipik tüccar işletmelerinin aksine, kolektif şirket gibi birden fazla ortaklı şahıs şirketlerinde tek kişi, yalnız başına karar vermez. Ticari bir işlem için karar alınması gerekiyorsa, bütün ortakların onay vermesi gerekir. Hem şahıs şirketleri hem de birden fazla ortaklı şahıs şirketlerinde kişinin yıllık geliri 24.500 Euro altında kalırsa kurumlar vergisi ödemesi gerekmez. Her iki işletme türünde de asgari bir sermaye zorunluluğu yoktur. İşletme masrafı sermaye şirketlerine kıyasla oldukça düşüktür. Birden fazla ortaklı şahıs şirketlerine örnek olarak GbR, KG, OHG, PartG ve GmbH &Co. KG. verilebilir.

b) Şirket Türleri

Almanya'da faaliyet gösteren başlıca şirket türlerini Tek Kişilik Şahıs İşletmesi, Kolektif Şirket, Kolektif Ortaklık Şirketi (OHG), Partnergesellschaft (PartG), Komandit Şirket (KG), Limited Şirket (GmbH), Mini GmbH (UG), GmbH &Co. KG ve Anonim Şirket (AG) şeklinde sıralamak mümkündür.

- Tek Kişilik Şahıs İşletmesi

Tek kişilik şahıs işletmelerin tüm sorumluluğu ve kontrolü, tam anlamıyla işletmelerin sahibine aittir. Bu tür işletme şekli, küçük esnaf, zanaatkarlar, hizmet sektöründe faaliyet gösteren işletmeler ve serbest meslek sahipleri için idealdir. İşletme kurulurken farklı bir hukuksal şekil seçilmediyse, tek kişilik işletme şekli kendiliğinden geçerli olur. Tüccar sınıfına giren tek kişilik işletmenin ticaret sicil kaydı yaptırması zorunludur. Küçük esnafta ise isteğe bağlıdır. Asgari bir sermaye ihtiyacı yoktur. Tek kişilik şahıs şirketlerinde, işletme sahipleri, oluşabilecek her hangi bir zararı karşılamak zorundadır ve tüm mal varlıklarıyla sorumludur. Başlangıç için bir işletmenin sadece bir sahibi varsa, tek kişilik şahıs işletmesi, hukuki şekil olarak idealdir.

- Kolektif Şirket (GbR)

Küçük esnaf, muayenehaneler, iş ortaklıkları ve serbest meslek sahipleri için idealdir. En az iki ortak ile kurulur. Asgari sermaye gerekmez. Ortaklar şirketlerinin borçlarını tüm mal varlıklarıyla karşılamakla kişisel olarak da yükümlüdür. Her türlü iş ortaklığı bir GbR şirket şeklini alabilir. Özel formalitelere ihtiyaç yoktur, sözlü olarak da bir anlaşma yapılırsa yeterli olur. Bununla birlikte, şirket anlaşmanın yazılı yapılması tavsiye edilir.

- Kolektif Ortaklık Şirketi (OHG)

Bu tür çok ortaklı şahıs şirketleri yüksek itibara sahiptir. En az iki ortak tarafından kurulur ve ticaret sicil kaydı yapılması gerekir. Asgari sermaye ihtiyacı yoktur. Şirket ortakları şirketin borçlarına karşılık kişisel mal varlıklarıyla sorumludur.

- Partnergesellschaft (PartG)

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

En az iki ortak ile kurulan bir şirket türüdür. Yazılı ortaklık anlaşması ve ortaklık kaydı yapılır. Asgari sermaye ihtiyacı yoktur. Ortaklar, şirketin borçlarına karşılık kişisel mal varlıklarıyla sorumludur. Fakat sadece işin yapılması sırasında hatayı yapan kişi sorumluluk taşır. Partnergesellschaft, limited şirket (GmbH) kurmakta zorlananlar için iyi bir alternatif oluşturmaktadır. Bu şirket türü, aynı çatı altında iş yapmak isteyen farklı serbest meslek gruplarına ait ortakların iş birliğine uygundur. Yasal olarak sorumlulukları sınırlı olan serbest meslek sahipleri, bu şirket çatısı altında iş yaparken ayrı bir sigorta yaptırmak zorundadır.

- Komandit şirket (KG)

Ek sermaye ihtiyacı olan tüccarlar ya da kişisel olarak sorumluluk almak istemeyen ortaklar için bir alternatif teşkil eder. Ticaret sicil kaydı gerektirir. Asgari sermayeye ihtiyaç yoktur. Sınırsız sorumlu ve sınırlı sorumlu ortaklardan oluşur. Sınırlı sorumlu olan ortakları şirketinize ortak olarak aldığınızda daha kolay bir şekilde finansman kaynağına kavuşabilirsiniz. Komandite ortak (kişisel sorumluluk taşıyan ortak), şirketin borçlarını tek başına üstlenir. Komanditer ise şirkete olan katılımı kadar sorumluluk taşır.

- Limited Şirket (GmbH)

Almanya'daki Türkler tarafından kurulan yaklaşık her 10 firmadan biri, Almanca kısaltmasıyla GmbH yani limited şirket statüsü taşımaktadır. Tüzel kişiliğe sahip bu işletmelerin toplumdaki itibarı yüksek olduğu için, Türk girişimcilerin şahıs şirketlerinden sonra en çok tercih ettiği şirket türüdür.

Açılımı „Gesellschaft mit beschränkter Haftung“ yani Türkçesiyle sınırlı sorumluluğa sahip şirket olan GmbH şirketleri tek kişi ile de kurulabilir. Ortakların malvarlığından bağımsız olarak kendisine ait sermayeye sahiptir. Yabancı ülke vatandaşları tarafından özel bir izine gerek olmaksızın kurulabilir. Yabancılar GmbH'lara ortak olmak için de özel bir izin almak zorunda değildir. Tüzel kişi sıfatıyla davacı ve davalı ehliyetine sahiptir. Ortaklar Türk Hukukundan farklı olarak vergi borçları gibi kamuya ait borçlardan şahıs olarak sorumlu olmazlar. Şirket bir müdür tarafından temsil edileceği için, ortakların devamlı surette Almanya'da bulunmaları da gerekmez. Bu nedenle Almanya'da ikamet etmeyen ortakların oturma izni almaları da gerekmemektedir. Diğer bir deyişle, ortak sıfatı sürekli veya geçici olarak Almanya'da ikamet hakkına bağlı değildir.

GmbH kuran bir girişimcinin şirketi, gerçek GmbH statüsüne geçinceye kadar, yani ticaret siciline kaydedilip onay alınca kadar iki aşamadan geçer.

1. Vorgründungsgesellschaft (Şirket sözleşmesi öncesi ortaklık): Ortaklar, bağlayıcı niteliğe sahip bir şirket sözleşmesi yapılıncaya kadar yaptıkları ticari işlemlerden -GmbH için olsun veya olmasın- şahıs olarak sorumludur.
2. Vorgesellschaft (Kuruluş halindeki şirket): Ortaklar arasında noterce düzenlenmiş bir limited şirket sözleşmesinin yapılmasından sonra, şirketin ticaret siciline kaydı yapılıncaya ve onaylanıncaya kadarki döneme verilen addır. Bu süreçte şirketiniz, ticaret unvanında yer alması gereken "kuruluş aşamasında" ekiyle ticari faaliyet gösterebilir. Şirket henüz sicile tescil ettirilmediğinden dolayı, bu aşamada işlem yapan kişiler bütün malvarlığı ile şahsen ve müteselsilen sorumlu tutulurlar.

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

GmbH, borçlarından tüm malvarlığı ile sorumludur. Ortakların sorumluluğu ise GmbH'nin isminden de anlaşıldığı gibi sınırlıdır. Kural olarak ortaklar, GmbH'nin borçlarından kişisel malvarlıklarıyla sorumlu tutulmazlar. Sermayenin kaybı durumunda da ortaklar sadece şirkete ödedikleri veya ödemeye mükellef oldukları sermaye payları oranında sorumlu tutulurlar.

Sermaye payının en az yarısı GmbH'nin kuruluşunda ödenmek zorundadır, iflas durumunda ortaklar eğer sermaye payının geri kalan kısmını ödemişlerse, ancak bu kısmından sorumlu tutulabilirler.

Kommandit (Kommanditgesellschaft) ve Kollektif Şirketlerin (OffeneHandelsgesellschaft) aksine GmbH'nin kuruluşu ancak yazılı bir sözleşme ile olur. Ayrıca şirket sözleşmesinin noterce düzenlenmiş olması gerekir.

Halk arasında mini GmbH veya 1-Euro GmbH olarak adlandırılan işletme şeklini göz ardı edecek olursak, GmbH'nin kuruluş aşamasındaki sermayesinin en az 25.000 Euro, her payın itibari değerinin ise en az 100 Euro olması gerekmektedir. GmbH'nin kuruluş sermayesi yükseldikçe, ticari ortakları ve bankalar karşısındaki itibarı da artmaktadır. Şirketin ana sermayesinin zaman içinde artırılması mümkündür.

Normal GmbH'larda sermaye payları mal olarak (aynı) veya nakdi olarak yatırılabilir. Nakit olarak yatırılması durumunda, ticaret siciline tescil zamanında, payların en az dörtte biri ve asgari ana sermayenin en az yarısı (12.500 Euro) ödenmiş olması gerekir. Aynı olarak yatırılması durumunda ise, sermaye payının tamamının bir kerede ödenmesi gerekmektedir. Aynı sermayenin değerinin tespiti Asliye Mahkemesi tarafından yapılır veya bir bilirkişi mahkeme tarafından bu tespit ile ilgili görevlendirilir. Sonuç olarak, nakdi ödemenin daha kolay olduğu söylenebilir.

Genel Kurul tarafından seçilen müdürler, şirketi dışarıya yönelik temsil etmekle görevlidir. Alman yasalarına göre yabancı ülke vatandaşlarının şirket müdürü olmasının önünde bir engel yoktur. Fakat şirketin yönetimi ağırlıklı olarak Almanya'da gerçekleşecekse, bunun için kişinin bir ikametgah iznine (Aufenthaltserlaubnis) ihtiyacı vardır.

Şirket sözleşmesinin ve GmbH'nin ticaret siciline tescili için, yapılmış müracaatın noterce belgelenmesi gerekmektedir. Sözleşmenin hazırlanması ve şirketin tescili için notere müracaat durumunda bir avukatın yardımını talep etmeniz tavsiye edilir. GmbH'nin sicile tescili ile birlikte şirket hukuken kurulmuş olup şirket tüzel kişiliğe kavuşur.

Şirketin sicile tescil süreci, belgelerin noter tarafından görevli asliye mahkemesine gönderilmesinden sonra yaklaşık dört hafta sürer. Şirketin, ticaret siciline kaydedilmesinin yanı sıra, faaliyetinin belediye başkanlığı nezdinde (Bürgermeisteramt) kaydedilmesi gerekmektedir (Gewerbeanmeldung).

- Mini GmbH (UG)

Genel olarak GmbH türü şirketler için geçerli olan yasalar mini GmbH tarzı şirketler için de geçerlidir. Tek önemli fark kuruluş sermayesi ile alakalıdır. Bu da şirketin kuruluş masraflarını önemli bir şekilde düşürmektedir.

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

Federal Parlamento, 26 Haziran 2008’de GmbH Kanununda büyük çaplı reformlar öngören “Gesetz zur Modernisierung des GmbH-Rechts und zur Bekämpfung von Missbräuchen (MoMiG)” adlı yeni bir kanun çıkarmıştır. Bu kanunla, mevcut GmbH yasasında asgari 100 Euro olarak düzenlenmiş olan sermaye payı 1 Euroya indirilmiştir. GmbH kurulurken şirketin sahip olması gereken asgari ana sermaye, 25.000 Euro’dan 1 Euro’ya düşürülmüştür. Böylece, kısa adı UG olan Almancasıyla „haftungsbeschränkte Unternehmergesellschaft“ kurulmasına olanak sunulmuştur. UG’lerde sermaye payları, ayın olarak ödenmemektedir. Mini GmbH’da, yıllık net karın dörtte birinin yedek olarak bilançoya yazılması gerekmektedir. Bu yedekler 25.000 Euro’ya ulaştığı takdirde, firma UG (haftungsbeschränkt) unvanıyla değil, GmbH unvanıyla da ticari işlem yapabilir.

- GmbH & Co. KG

Ek bir sermayeye ihtiyaç duyan tüccarlar veya şirket ortakları, kişisel sorumluluk almak istemedikleri zaman bu şirket türünü seçerler. Sorumluluk sahibi tüzel kişiliğe sahip limited şirkettir. Sorumlu ortak limited şirketi tüm mal varlığıyla sorumluluk taşır. Sonuç olarak GmbH & Co. KG aynı bir GmbH gibi sorumluluk taşır ve ek olarak komandit sermayesi sorumluluğa eklenir.

- Anonim Şirket (AG)

Ek bir sermayeye ihtiyaç duyan şirketler için veya şirketini devretmek isteyenler için uygundur. Ana sermayesi asgari 50.000 Euro’dur. Girişimci tek başına hissedar veya yönetim kurulu olabilir. Noterde hazırlanmış bir tüzük ile ticaret sicil kaydı gerektirir. Girişimcinin sorumluluğu, şirketin sermayesiyle sınırlıdır. Yeni girişimciler tek başlarına küçük bir anonim şirket kurabilirler. Hisse dağıtarak şirkete yeni ortaklar alınabilir. İşletmede çalışan sayısı 500’ün altında olduğu müddetçe çalışanların yönetim kurulunda söz hakkı yoktur.

- Societas Europea

AB hukukuna dayanan “SE” (Societas Europea) adlı şirket türü, Anonim Şirkete benzemektedir. Asgari sermayesi 120.000 Avro’dur. İşlerini AB topraklarına yaymak isteyen yatırımcılar için uygun bir şirket şeklidir. Türk vatandaşları ve merkezi Türkiye’de bulunan şirketler SE kurmazlar, ancak mevcut bir SE’nin satın alınmasına yasal bir engel mevcut değildir.

- Çevrimiçi Şirket Kuruluşu

Son yıllarda yapılan düzenlemelerle şirket kuruluş işlemlerinin daha hızlı ve daha az bürokratik süreçlerde tabi tutulması amacıyla çevrimiçi şirket kurulumuna da imkan sağlamıştır. Ağustos 2022 itibarıyla, nakit katkı yoluyla bir GmbH’nin çevrimiçi oluşturulması mümkündür.

Çevrimiçi noter tasdiki, noter ve ilgili taraflar arasındaki bir video konferansta gerçekleşir. Almanya Federal Noterler Odası, elektronik kimlik belgesi (eID) gerektiren iki aşamalı bir kimlik belirleme prosedürüne sahip bir video iletişim sistemi sunmaktadır. Aşağıdaki Alman eID’leri, çevrimiçi oluşturma prosedürü dahilinde güvenli tanımlama için mevcut gereklilikleri karşılamaktadır:

- eID işlevli Alman ulusal kimlik kartları (Alman vatandaşları için)

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

- Alman eID kartları (AB/AEA vatandaşları için)
- eID işlevli Alman elektronik oturma izinleri (üçüncü ülke vatandaşları için)
- eIDAS yönetmeliği ve buna karşılık gelen yüksek güvence düzeyi uyarınca başka bir AB/AEA üye devleti tarafından verilen elektronik tanımlama şemaları

Şirket kuruluşu için gerekli imzalar, nitelikli elektronik imza aracılığıyla alınır.

c) Şube ve Temsilcilik Açmak

İş ilişkileri şirketin yanı sıra bir şube veya temsilcilik vasıtası ile de takip edilebilir. Almanya’da ana şirkete bağlı ve ana şirketten bağımsız olmak üzere iki şekilde şube kurulabilmektedir. Bağımlı bir şubenin kurulabilmesi için mutlaka ana şirketin yabancı ülkede (örneğin Türkiye) ticaret siciline kaydının olması gerekir. Bu durumda Alman sulh mahkemesi (Amtsgericht) nezdindeki ticaret siciline kayıt zorunluluğu gerekmez. Ancak işletme kaydı (ruhsat- Gewerbeanmeldung) mecburidir. Bu tür şubeler her konuda ana şirket yönetimine bağlıdırlar.

Bağımsız şube ise ana şirketten fiziki olarak tamamen bağımsız olduğundan hem sulh mahkemesindeki ticaret siciline hem de ruhsat dairesindeki işletme sicili kütüğüne kaydının yapılması gerekir. Bağımsız şube (selbständige Zweigniederlassung), yalnızca uygulama ve destekle ilgili görevleri aşan görevleri yerine getirir. İç düzeyde merkez şirkete bağımlıdır, ancak bağımsız olarak iş faaliyetlerinde bulunur. Ancak, şubenin akdettiği ticari işlemlerden, merkezi yabancı olan şirket sorumludur. Örgüt düzeyinde, bu şubeler ana şirketten bir dereceye kadar bağımsızdır. Örneğin, bu türdeki bir şube genellikle bağımsız işletme varlıklarının yanı sıra yürütme yetkilerine, ayrı bir banka hesabına ve muhasebeye sahip kendi yönetimine sahiptir.

Alman hukukunda ticari temsilcilik müessesesi düzenlenmemiştir. Fakat bağımlı bir şube formatında sadece piyasayı takip ve müşteri ilişkilerini arttırmak amacıyla bir ticari temsilcilik kurulabilir. Bu durumda işletme (ruhsat) kaydına da gerek olmamaktadır. Prensipte sadece Esnaflık Dairesi gibi yerel yönetimler bilgilendirilmektedir. Ancak temsilcilik sözleşme akdedemez, fatura tanzim edemez ve ana şirket adına tahsilat yapamaz. Temsilcilik, yalnızca hazırlık nitelikli ya da destekleyici işleri yerine getirebilmektedir. Örneğin ilişkiler tesis etmek ve bilgi toplamak gibi. Yabancı ana şirket bağlantı ofisinin yönetimi için bir temsilci gönderebilir ya da bu görev için Almanya’da ikamet eden bir kişiyi seçebilir. Temsilciliğin adında ana şirketin adı yer almalıdır.

Temsilcilik kuruluşu için esnaflık dairesine aşağıdaki evrakların ibraz edilmesi gereklidir:

- ana şirketin verdiği vekaletname
- yabancı şirketin ticaret sicil kaydı özeti
- temsilciliğin bulunduğu mekanla ilgili bir belge (örneğin kira sözleşmesi)

Yukarıda belirtilen belgelerin Almancaya tercüme edilmesi ve resmi olarak tasdiklenmesi gerekmektedir.

d) Şirket Feshi

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

Alman hukukuna göre şirketler süresiz olarak kurulmakla birlikte ticari faaliyetlerine mali güçlükler, yasal zorunluluklar veya kişisel kararlar neticesinde son vermek zorunda kalabilirler. Şirketlerin tasfiye süreçleri hukuki yapıları itibarıyla farklılıklar arz etmektedir. Almanya'daki Türk girişimciler arasında en yaygın olarak tercih edilen bir GmbH'nin (limited şirket) tasfiye sürecinde yapması gereken işlemler aşağıda ana hatları ile özetlenmektedir.

Öncelikle şirketin sahibi veya sahiplerinin yapacakları yönetim kurulu toplantısı ile karar almaları gerekmektedir. Alınan karar ticaret odasınınca kayıt altına alınarak açıklanır. Yapılan işlemde sonra şirkete bir sene süre tanınır.

Bir senelik zaman diliminde alacaklı olanlar şirketten talepte bulunurlar. Bu süreçte şirketin vergi borcu olmaması gerekmektedir. Bu durumun ispatı için Maliye'den yazılı ve tasdikli bir belge istenir. Verilen bir yıllık süre bitiminde şirketin alacak-verecek hesabının da kapatılarak Ticaret Odası'na ve mahkemeye şirketin dışı karşı bütün alacaklarını tahsil ettiği ve borçlarının ödendiği bildirilir. Eğer şirketin hesabında birikmiş para varsa, mahkemenin de onayından sonra bu paralar ortaklar arasında tüzükteki hükümlere uygun olarak paylaşılır.

Bir şirketin kapatılmadan önce, mutlaka yeterince sermayenin olduğundan emin olunmalıdır. Var olan borçların şirketin kasasından veya hesabından ödenememesi halinde iflas davası açılabilir ve mahkeme süreci başlayabilir. Ayrıca şirketin bütün kayıtlardan silindiği hususuna da azami dikkat gösterilmelidir. Nitekim, şirket faaliyeti bırakıp, resmiyette hala var olarak görünmesi halinde maliyeye beyan yükümlülüğü ve vergisel yükümlülüklerden doğan zararlarla karşılaşılabilir.

III. VERGİ UYGULAMALARI:

Almanya'da girişim ve yatırım faaliyetleri ile ilgili vergi çeşitleri gelir vergisi, kurumlar vergisi, ticari işletme vergisi ile katma değer vergileridir.

a. Gelir Vergisi

Alman Gelir Vergisi Kanunu verginin konusu içerisine giren gelir unsurlarını; ziraat ve ormancılık gelirleri, ticari kazançlar, serbest meslek kazançları, ücretler, sermaye gelirleri, kiralama ve leasing gibi gelirler, diğer gelirler (Örneğin, emekli aylıkları, spekülasyon karları vb..) olmak üzere yedi gruba ayırmıştır.

Gelir vergisi tarifesi mükelleflerin kişisel özelliklerini dikkate alan artan oranlı bir yapıya sahiptir. Tarife oranları %0'dan %45'e kadar değişmektedir. Vergi tarifesinde belli bir tutara kadar gelire %0 oranı uygulanarak vergi dışı bırakılmakta ve kişilerin gelirlerine uygulanacak olan vergi oranı sahip oldukları gelir seviyesine ve medeni durumlarına göre değişmektedir.

Mevzuata göre evli çiftlerin gelirleri isteğe bağlı olarak birleştirilir ve bir beyanname vermek suretiyle vergiye tabi tutulur. Ancak eşler ayrı olarak vergilendirmeyi isteme hakkına da sahiptirler. Bakıma muhtaç, örgün ve mesleki eğitimde bulunan (25 yaşına kadar) ve 18 yaşını doldurmamış çocukların gelirleri anne veya babanın geliri ile birlikte vergilendirilir.

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

Gelir vergisinden ayrı olarak elde edilen gelir üzerinden 1990 yılında Doğu ve Batı Almanya'nın birleşilmesi üzerine %5,5 oranında Dayanışma Zammı (Solidaritätszuschlag) kesilmekte ve bir de gelir vergisi mükellefleri, kiliseye de üye iseler, kilise vergisi ödenmektedir.

İkametgahı ya da sakin bulunduğu yer Almanya olan her kişi, geniş anlamda gelir vergisi yükümlüsüdür. Bununla birlikte ikametgahı ya da sakin olduğu yer Almanya dışında olan şahısların, Almanya içinde elde ettikleri gelirler hakkında sınırlı bir biçimde (dar anlamda) vergi yükümlülükleri vardır.

Gelir vergisinde elde edilen kazançlar şu şekilde hesaplanır. Elde edilen gelirlerden bu gelirlerle bağlantılı olan giderler çıkartılır (vergi kanununda belirtilen durumlarda). Bu miktardan bazı farklı ve özel olan giderler belli bir miktarda düşülür (örneğin bazı sigortalar) ve kalan miktardan kişisel gelir vergisi ödenmek zorundadır.

Özellikle giderler Türk ve Alman vergi sistemlerinde farklı olabilmektedir. Örneğin Türkiye'de gider olmayan ödemeler, Almanya'da kişisel gelir vergi beyannamesinde gider olarak düşülebilir veya giderlerin tanınması için Almanya'da birçok detaya dikkat etmek gerekebilir.

Almanya'da ücretler yıl bazında hesaplanarak aylık stopajlar ödenir. Bu yüzden gerçek kişilerin ücret dışında başka gelirleri olduğu takdirde yıllık gelir vergi beyannamesi vermek zorundadırlar. Ücretten başka kazancı olmayan bir vatandaş için gelir vergisi beyannamesi verilmesi zorunlu değildir ancak bazı giderleri düşebilmek adına avantajlıdır.

24 Ocak 2012 tarih ve 28183 sayılı Resmi Gazetede yayımlan ve 1 Ağustos 2012 tarihinde yürürlüğe giren Almanya ve Türkiye arasında yapılan "Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması" gereğince mükellefiki ülkede de vergi ödendiği takdirde, bu vergiyi ikamet edilen ülkede belirli şartlar altında vergiden düşülebilmektedir.

b) Kurumlar Vergisi

Kurumlar vergisi, tüzel kişilerden alınmakta olup ödenmiş ve dağıtılmış kârın % 15'ini karşılamaktadır. Sermaye şirketlerine yapılan kâr dağıtımları, kurumlar vergisi kapsamında değildirler. Gerçek kişilere (kişiler ve şahıs şirketleri hissedarları) yapılan dağıtımlarda ise çifte vergilendirmenin önlenmesi amacıyla yarım gelir usulü (Halbeinkünfteverfahren) uygulanarak dağıtılan kârın sadece yarısı vergilendirilir. Zira bu tutar üzerinde, daha önce dağıtılmış kâr payı olarak kurumlar vergisi tahakkuk etmiştir.

c) İşletme Vergisi

Tüm ticari faaliyetler işletme vergisine tabidir. İşletme vergisi federal kanunla düzenlense de, oranları belediye düzeyinde değişen bir belediye vergisidir.

İşletme Vergisi Oranı

Yasal biçimleri ne olursa olsun, Almanya'daki tüm ticari ticari faaliyetler işletme vergisine (**Gewerbesteuer**) tabidir. İşletme vergisi oranı yerel makamlar tarafından belirlenir, diğer bir deyişle bir belediyeden diğerine değişebilmektedir.

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

Vergiye tabi gelirin (işletme kazançları artı belirli yasal ilaveler ve ödenekler) belirlenmesine ilişkin kurallar Almanya'nın her yerinde aynıdır. İşletme vergisi oranı, bir belediyedeki tüm işletmeler için aynı orandır. Asgari işletme vergi oranı **en az yüzde yedi** olmalıdır. İşletme vergisi oranının yasal bir tavanı yoktur, ancak **Almanya'daki ortalama işletme vergisi oranı yüzde 14 ila 17 arasında değişmektedir**. Kural olarak, işletme vergisi oranı kentsel yerlerde kırsal alanlara göre daha yüksek olma eğilimindedir.

İşletme Vergisi Oranının Belirlenmesi

İşletme vergi oranı iki faktöre bağlıdır:

- her belediye tarafından ayrı ayrı öngörülen çarpan (Hebesatz)
- yüzde 3,5 vergi matrahı oranı (Almanya genelinde)

Şirketin vergiye tabi geliri, vergi matrahı oranıyla (yüzde 3,5) çarpılarak vergi matrahı olarak adlandırılan tutar elde edilir. Daha sonra vergi matrahı ilgili belediye çarpanı ile çarpılır; bu da ödenmesi gereken işletme vergisinin toplamıyla sonuçlanır. Çarpan her belediye tarafından belirlenir. Ortalama olarak, yüzde 400'ün biraz üzerindedir, ancak toplamı yüzde 200'den az olamaz. Belediye çarpanı için bir üst sınır yoktur.

Model hesaplama: Yıllık vergilendirilebilir geliri 1.000.000 Euro olan bir GmbH, A şehrinde yerleşiktir. A Şehri, belediye çarpanını yüzde 400 olarak şart koşmuştur. GmbH için vergi matrahı, yıllık vergiye tabi kazançlarının yüzde 3,5'i veya 35.000 Euro'dur. 35.000 Avro belediye çarpanı olan yüzde 400 ile çarpılarak GmbH için 140.000 Avro toplam işletme vergisi tutarı elde edilir.

d) Katma Değer Vergisi

Bir işletmenin faaliyetleri çerçevesinde belirli bir bedel karşılığında ifa ettiği mal üretimi ve hizmetlerden **katma değer vergisi** alınmaktadır. İşletme, kendisine faturada belirtilmiş olan katma değer vergisini ön vergi olarak, kendi vergi borcundan tenkis edebilir. Buna müsaade etme yetkisi ise vergi idaresindedir.

Almanya İçinde Katma Değer Vergisi

KDV, nihai olarak bir ürün veya hizmetin nihai tüketicisi tarafından karşılanan bir tüketim vergisidir. Fiyatın bir yüzdesi olarak ücretlendirilir. Şu anda Almanya'da normal oran **yüzde 19**'dur.

Belirli tüketim malları ve günlük hizmetler (yemek, gazeteler, yerel toplu taşıma ve otel konaklamaları gibi) için **yüzde yedilik** indirimli oran uygulanır. Bazı hizmetler (banka ve sağlık hizmetleri veya kamu hizmeti gibi) tamamen KDV'den muaftır.

Şirketler, fiyatlarına değer biçmek için geçerli KDV vergi oranını eklemelidir. Şirketler, mal satın alırken veya hizmetlerden yararlanırken düzenli olarak kendileri katma değer vergisi ödemek zorundadır. Toplanan ve ödenen vergiler, girdi KDV indirimi (Vorsteuerabzug) aracılığıyla dengelenebilir.

Şirketler, Almanya'nın ELSTER çevrimiçi vergi dairesi sistemini kullanarak aylık veya üç aylık olarak vergi makamlarına (Umsatzsteuer-Voranmeldung) periyodik KDV raporları sunar. Sıklık, şirketin ciro düzeyine bağlıdır. Ayrıca yıllık KDV beyannamesi (Umsatzsteuer-Jahreserklärung) sunulmalıdır.

Belirli işletmeler arası işlemlerde, ticari müşterinin KDV'yi vergi dairesine aktarması gerekir – (ters ödeme prosedürü). Bu, örneğin taşeronlar tarafından yürütülen belirli inşaat işleri için geçerlidir.

AB içindeki ticaret, gümrük ve diğer kısıtlamalardan muaftır. Ancak, farklı AB üye devletleri arasında ticareti yapılan mallar sözde bir **satın alma vergisine (Erwerbssteuer)** tabidir. Ters ücretlendirme prosedürü, genel olarak, farklı AB ülkelerindeki girişimciler arasında topluluk içi mal ve hizmet satışları için geçerlidir. Bu, bu müşterilerin aldıkları mal/hizmetler için kendi ülkelerinde geçerli oran üzerinden KDV ödedikleri anlamına gelir.

e) Tapu Harcı

Gayrimenkul sahibi yatırımcılar için ilk olarak arazi alım vergisi (Türkiye'de tapu harcının karşılığı) söz konusu olmaktadır. Bu vergi, eyalete göre %3 – %6,5 arasında değişmektedir. Vergi yükümlüsü, iktisaba konu olan sözleşmenin taraflarıdır. Bu tür vergide oran, ödenen bedele göre belirlenmektedir. Tutar düşük gösterilirse, vergi dairesi gerçek değeri araştırıp verginin miktarını ayarlayabilmektedir.

f) Dayanışma Ücreti

Ayrıca, kurumlar vergisine bir dayanışma ek ücreti (**Solidaritätszuschlag**) eklenir. Ek ücret, şirket vergilendirmesinin ülke çapında sabit ve sabit bir bileşenidir ve yüzde 15'lik kurumlar vergisinin (gelirin değil) yüzde 5,5'i oranında belirlenir; vergiye tabi gelirin yaklaşık yüzde 0,8'ini oluşturur. Birlikte ele alındığında, kurumlar vergisi ve dayanışma ek ücreti yaklaşık yüzde 15,8'lik bir toplam vergilendirilebilir orana tekabül etmektedir.

g) Temettülerin Vergilendirilmesi

Almanya, uluslararası ticarete çifte vergilendirmenin önlenmesini sağlamak için kapsamlı bir çifte vergilendirme anlaşmaları ağı sunmaktadır.

h) Kurumsal Hissedarlar - Stopaj Vergisi

Bir Alman yan kuruluşu, yabancı ana kuruluşuna kar dağıtırsa (temettü ödemesi), Almanya'da yüzde 25 oranında stopaj vergisi (**Kapitalertragssteuer**) ödenir.

AB içinde, kurumsal bir yerel yan şirket ile kurumsal bir yabancı ana şirket arasındaki temettü ödemeleri, yüzde 10 hissenin üzerinde vergiden muaftır.

Federal Almanya Cumhuriyeti ile başka bir ülke arasında çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması (ÇVÖA) olması durumunda, ÇVÖA'lardaki stopaj vergisi genellikle önemli ölçüde daha düşük

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

oranda alınır, örn. Yüzde 15, 10, 5 hatta 0. Almanya'da halen ödenmekte olan stopaj vergisi, mevcut yabancı vergi yükümlülüklerine mahsup edilebilir veya ana şirket, ilgili ÇVÖA eyaletinde temettü ödemesi gereken vergiden muaftır. Ortaklıklar tarafından yapılan temettü ödemelerinde farklı kurallar geçerli olabilir.

Almanya ile yabancı ülke arasında geçerli bir ÇVÖA'nın bulunmadığı durumlarda, temettü ödeyen Alman kuruluşunun alacaklısının yabancı bir kuruluş olması durumunda ödenen stopajın beşte ikisi iade edilebilir.

I) Şahıs Hissedarları – Nihai Stopaj Vergisi

Özel hissedarlara dağıtılan kârlar, yüzde 25'lik nihai stopaj vergisine (**Abgeltungssteuer**) artı dayanışma ek ücretine tabidir. Nihai stopaj, temettü borçlusu veya mevduatı yöneten kuruluş (örneğin bir banka) tarafından tutulur ve ardından vergi dairesine ödenir. Ancak, özel hissedar başka bir ülkede ikamet ediyorsa, bir ÇVÖA'nın uygulanması daha düşük bir stopaj vergisine yol açabilir.

Diğer Hususlar:

AB üyesi olmayan ülkelere ithal edilen mallar, ithalat ciro vergisi (Einfuhrumsatzsteuer) adı verilen ithal KDV'sine tabidir. İthalat vergisi oranı yüzde 19 veya yüzde 7 olan KDV oranlarına eşittir ve gümrük idaresine ödenir.

AB üyesi olmayan ülkelere ithal edilen mallar üzerindeki ithalat işlem vergisi de girdi vergisi (Vorsteuer) olarak düşülebilir. Ön koşul olarak, şirketin gerekli ithalat belgelerine ve gümrük ödeme belgesine (ithalat beyannamesi) sahip olması gerekir. İhracat KDV'den muaftır.

Taşınmazların Vergilendirilmesi

Almanya'daki her mülk sahibi emlak vergisi (Grundsteuer) ödemekle yükümlüdür. Vergi oranı, gayrimenkulün türüne bağlıdır.

Almanya'daki gayrimenkuller iki farklı kategoriye ayrılmıştır. Emlak vergisi oranı, mülke atanan kategoriye bağlıdır. Buna göre emlak vergisi şu şekilde sınıflandırılır:

- Gayrimenkul vergisi "A": Tarım ve ormancılık için kullanılan gayrimenkul
- Gayrimenkul vergisi "B": İnşa edilebilir gayrimenkul veya binalı gayrimenkul

Temel bir emlak vergisi reformunun sonucu olarak 2025'ten itibaren "C" tipi bir emlak vergisi getirilecektir. Belediyeler, imar edilmeye hazır gelişmemiş alanlar için "C" tipi emlak vergisi uygulayabilir.

Emlak Vergisi Oranı

Gayrimenkul vergisi yükü, gayrimenkulün takdir edilen değeri ile gayrimenkul vergi oranı ve belediye çarpanının çarpılmasıyla hesaplanır.

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

Değerlendirilen gayrimenkul değeri, Alman Değerlendirme Kanunu'na (Bewertungsgesetz) göre vergi makamları tarafından belirlenir. Alman Değerlendirme Yasası, genellikle mevcut piyasa değerinden önemli ölçüde daha düşük olan tarihi mülk değerlerine atıfta bulunur. Vergi oranı, Federal Eyalete (gayrimenkulün bulunduğu yer) ve mülkün kullanımına bağlı olarak yüzde 0,26 ile yüzde 1 arasında değişmektedir.

Ticaret vergisi davasında uygulanan belediye çarpanına benzer şekilde, emlak vergisinde uygulanan belediye çarpanı her belediye tarafından belirlenir. Belediyeler hem emlak vergisi "A" hem de emlak vergisi "B" için bir belediye çarpanı belirler ve "B" oranı genellikle daha yüksektir.

Örnek: Emlak vergisi yükü nasıl belirlenir?

Ortalama emlak vergisi "B" tahsilat oranı yüzde 481 olan bir Batı Almanya federal eyaletindeki bir belediyedeki ticari bir bina için emlak vergisi yükü: Değerlendirilen Değer 1.000.000 Avro x yüzde 0,35'lik temel emlak vergisi oranı x yüzde 481'lik belediye çarpanı "B" = emlak vergisi yükü = 16.835 Avro (veya yaklaşık %1,68)

Gayrimenkul Devir Vergisi

Yerli gayrimenkul satıldığında veya sahibi değiştiğinde, satın alma fiyatı veya bedel 2.500 Euro'yu aşarsa, satın alma fiyatı üzerinden bir defaya mahsus emlak devir vergisi (Grunderwerbsteuer) alınmaktadır.

Gayrimenkul devir vergisi genellikle alıcı tarafından ödenir. Gayrimenkul devir vergisi, hissedarların yüzde 90'ının on yıl içinde değişmesi durumunda gayrimenkul sahibi bir şirket için de geçerlidir. Vergi oranı federal eyaletten federal eyalete değişir.

İlgili Federal Devletlerde Gayrimenkul Transfer Vergisi Oranları (2023)

%3,5: Bavyera

%5,0: Baden-Württemberg, Bremen, Niedersachsen, Rheinland-Pfalz, Saksonya-Anhalt

%5,5: Hamburg, Saksonya

%6,0: Berlin, Hessen, Mecklenburg-Vorpommern

%6,5: Brandenburg, Kuzey Ren-Vestfalya, Saarland, Schleswig-Holstein, Thüringen

Vergi Beyannameleri

Şirketler yılda bir kez vergi dairesine vergi beyannamesi vermek zorundadır. İlgili şirketin (Almanya) merkezinin bulunduğu yerdeki vergi dairesi sorumludur.

Vergi Dairesine Kayıt

Alman gelir vergisi ve ulusal Alman KDV amaçları için düzenli bir vergi numarası, yetkili yerel vergi dairesi tarafından verilir. Bir şirket veya işyeri kurulduktan sonraki bir ay içinde, genellikle

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

resmi Alman vergi portalı ELSTER (yalnızca Almanca dilinde) aracılığıyla bir vergi değerlendirme anketi (Fragebogen zur steuerlichen Erfassung) çevrimiçi olarak doldurulmalıdır.

Vergi Tahsilatı ve Son Tarihler

En önemli vergi türleriyle (kurum geliri, kişisel gelir, ticaret ve katma değer vergisi) tahsilat, yıllık vergi beyannamesinde fiili vergi yükümlülüğünden mahsup edilen avans ödemeleri (normalde aylık veya üç aylık) yoluyla yapılır. Vergi beyannamesi takip eden yılın 31 Temmuz tarihine kadar sunulmalıdır. Ancak bu süre talep üzerine uzatılabilir. Alman hükümetinin ekonomik teşvik düzenlemeleri sayesinde 2020'den 2023'e kadar olan mali yıllar için hafifletilmiş gereksinimler geçerlidir.

Ödenmesi beklenen vergi miktarına bağlı olarak, vergi makamları vergi ödemelerinin ne zaman yapılacağını belirleyebilir. Vergi makamları vergi konuları hakkında bilgi sağlar. Ancak, özellikle şirketler, vergi beyannamesinin mümkün olan en uygun şekilde tamamlanmasını sağlamak için bir vergi danışmanından hizmet almalıdır. Alman Vergi Danışmanları Derneği (Bundessteuerberaterkammer), vergi danışmanlarının kaydını sağlar.

Ücret Vergisinin Ödenmesi

Çalışanlar, çalışanlar tarafından ödenen gelir vergisi için özel bir terim olan ücret vergisi (Lohnsteuer) öderler. İşveren, ödenmesi gereken ücret vergisini doğrudan çalışanın maaşından kesmek ve aylık olarak vergi dairesine ödemekle yükümlüdür. Bu nedenle ücret dışı gelir elde etmeyen çalışanların yıllık vergi beyannamesi vermeleri gerekmez.

Vergi kesintileri

Alman vergi sistemi, şirketlere yıllık vergi yüklerini azaltmak için - belirli ön koşulların karşılanması koşuluyla - vergi indirim olanakları sunmaktadır.

Zararın Geri Getirilmesi ve Zararın İleriye Taşınması

Kurumlar vergisi amaçlarına yönelik kayıplar, bir milyon Avro toplam zarar tutarı ile sınırlı olmak üzere, bir yıl süreyle geri taşınabilir. 2020 ve 2023 yılları arasındaki dönem için maksimum vergi zararı geri taşıma tutarı 10 milyon Euro'ya yükseltildi.

Kurumlar vergisi zararları herhangi bir süre sınırlaması olmaksızın taşınabilir. Herhangi bir kısıtlama olmaksızın 1 milyon Euro'ya kadar zarar aktarımı mümkündür. 1 milyon Euro'yu aşan meblağlar için, vergiye tabi gelirin en az yüzde 40'ı vergiye tabi kalmalıdır. Başka bir deyişle, bir milyon Euro'yu aşan vergiye tabi kazançların azami yüzde 60'ı gerçekleşmiş zararlardan mahsup edilebilir.

Faiz Ödemelerinin İndirilebilirliği

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

Genel olarak, faiz ödemeleri işletme gideri olarak tamamen düşülebilir. Ancak şirket grupları için bazı özel kurallar geçerlidir. Faiz ödemelerinin tutarı, 3 milyon Avro'yu aşan faiz gelirlerini aşarsa, bu aşan faiz ödemeleri yalnızca FAVÖK'ün (faiz, vergi, amortisman ve vergi öncesi kar) yüzde 30'una kadar düşülebilir.

Amortisman

Menkul ve sabit kıymetler üzerindeki amortisman, varlığın tahmini beklenen faydalı ömrü üzerinden doğrusal amortisman yöntemine göre hesaplanır. Her varlığın, Federal Maliye Bakanlığı tarafından bir amortisman tablosunda (AfA-Tabelle) belirtilen farklı bir amortisman süresi vardır. Net değeri 800 Avro'nun altında olan düşük değerli varlıkların tamamı anında amortismanına tabi tutulabilir.

Mali Birlik Kavramı

Alman mali birlik kavramı, vergilendirme amacıyla genel kârı belirlemek için hakim (ana) şirket düzeyinde farklı şirketlerin kâr ve zarar havuzlamasına izin verir. Bunun için, hakim şirketin Almanya'da iş yönetim yerinin olması ve Almanya'da vergilendirmeye tabi olması gerekir. Bir Alman şirketi veya Almanya'da yabancı (baskın) bir şirketin daimi kuruluşu olabilir.

Mali birlik konsepti, Almanya'daki veya diğer AB/AEA üye devletlerindeki kurumsal yan kuruluşları, eğer iş yönetim yerleri Almanya'daysa, kapsar. Almanya'daki hakim şirket, iştirak veya bağlı ortaklıkların oy haklarının yüzde 50'sinden fazlasına sahip olmalıdır. Ayrıca, en az beş yıl süreli bir kâr ve zararı birleştirme sözleşmesi bulunmalıdır. Sözleşmenin ticaret siciline tescil edilmesi zorunludur.

Muhasebe Kayıtları

Muhasebe işlemlerinin düzenli bir şekilde yürütülmesi Almanya'da da bütün işletmeler ve şirketler için hem Ticaret Hukuku hem de Vergi Hukuku açısından büyük öneme sahiptir. İletmelerin ve şirketlerin başta gelen yükümlülüklerinden biri olan bu durum işletmeler ve şirketler için verilecek kararlarda sürekli göz önünde bulundurulması gereken en temel etkenlerden biri konumundadır.

Alman vergi sistemi bu kadar detaylı ve karmaşık olunca, kurumsal ve orta ölçekli firmaların dışında, küçük ölçekli firmalar ve hatta özel kişiler bile vergi uzmanlarıyla çalışmak durumunda kalmaktadır. Almanya'da bu konuda iki ana meslek grubundan bahsedilebilir:

- "Steuerberater" olarak adlandırılan yeminli mali müşavirler
- "Wirtschaftsprüfer" olarak adlandırılan finansal denetçiler,

"Steuerberater" yani yeminli mali müşavirler, muhasebeden yola çıkarak yıllık raporları ve beyannameleri, Alman Vergi Kanununa göre hazırlayıp doğru şekilde vergi beyanında bulunmanıza destek olan meslek grubudur. Almanya Vergi Daireleri, vergi sistemi çerçevesinde belirlenen periyotlarda vergi yükümlülükleri anlamında detaylı incelemeler yapmaktadır. Bu kapsamda,

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

muhasebe ve defter tutma yükümlülüklerinde yapılacak hataların neticesinde yüksek vergi cezaları tahakkuk ettirebilmektedir.

Kişinin birden fazla yerden gelir elde etmesi veya farklı ülkelerden gelir sağlanması halinde, yine serbest meslek üzerinden geçiminizi sağlamanız ve farklı birçok gider kaleminiz bulunması hainde “Steuerberater“ yani yeminli mali müşavir ile beraber çalışmanın muhasebe kayıtlarının sağlıklı bir şekilde tutulması noktasında önemli avantajları bulunmaktadır. Tahakkuk edecek vergi ile ilgili ceza riskini minimuma indireceğiniz gibi, Almanya’da uygulanan vergi avantajlarından da faydalanma imkanı yakalanabilmektedir.

Wirtschaftsprüfer“ olarak adlandırılan finansal denetçiler ise, bağımsız finansal denetim firmalarının temsilcileri olarak orta ve büyük ölçekli firmaların vergi süreçlerini denetlerler. Bu firmaların Alman Vergi Kanunu’na göre ödedikleri ve ödemekle yükümlü oldukları vergileri detaylı bir şekilde inceleyip, rapor hazırlamakla yükümlüdürler.

IV. SOSYAL GÜVENLİK UYGULAMASI:

Alman Sosyal Güvenlik Sistemine ilişkin temel yasalar, toplam 12 kitaptan oluşan Sosyal Kanun’da (SGB-Sozialgesetzbuch/Sosyal Kanun Kitabı) derlenmiştir. Almanya’da sosyal sigortalar sistemi zorunluluk esasına dayanmakta olup devlet tarafından yürütülmektedir.

Almanya sosyal güvenlik sistemi; emeklilik sigortası, işsizlik sigortası, sağlık sigortası, kaza sigortası ve uzun dönem bakım sigortasını kapsamaktadır. Sosyal sigorta kollarının dışında, sosyal yardımlar, vergilerle karşılanan aile yardımları veya emekli ve işsizler için temel güvenceler de mevcuttur (anne-baba parası, konut parası, mesleki eğitim teşvikleri, işsizlik yardımları vb.).

Sosyal güvenlik ya da “sosyal koruma ağı”nın örgütsel yapısı ise; sigorta kollarının yönetildiği fonlar (kasalar) tarafından oluşmaktadır. Bu fonlar (yerel hastalık fonları, endüstriyel fonlar, kırsal fonlar, denizcilerin fonları, madencilerin fonları, zanaatkarların fonları vb.), “kendi kendine yönetim esasına” dayalı olarak hizmet veren ve yasalarla görevleri belirlenmiş sosyal güvenlik kurumlarıdır.

Ayrıca, sosyal güvenliğin genel olarak planlanmasından ve genel idaresinden sorumlu bakanlıklar vardır. Bunlar; sağlık sigortası ve uzun dönem bakım sigortasından sorumlu olan Federal Sağlık Bakanlığı; emeklilik, kaza ve işsizlik sigortalarından sorumlu olan Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı ile aile yardımlarından sorumlu olan Federal Aile, Yaşlılar, Kadınlar ve Gençlik Bakanlığıdır.

2024 yılı sigorta prim oranlarının dağılımı, aşağıdaki gibidir:

Sigorta Prim Oranlarının Brüt Ücret İçerisindeki Oranı 2024⁵

Sosyal Sigorta	Toplam Prim Oranı (%)	İşçi Payı Sigorta Prim Oranı	İşveren Payı Sigorta Prim Oranı
Hastalık Sigortası	14,60 + X*	7,30 +X/2	7,30+X/2

⁵ <https://www.lohn-info.de/beitragsberechnung.html>

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

Emeklilik Sigortası	18,60	9,30	9,30
Kaza Sigortası	-	-	işin risk derecesine göre değişmektedir.
İşsizlik Sigortası	2,60	1,30	1,30
Bakım Sigortası**	3,40	1,70	1,70

*:Ek prim ortalaması 1,1 (Sigorta Kurumlarının insiyatifindedir)

**::Çocuksuz kişiler için 0,6 ek prim ile 4,0 oranındadır.

Alman sosyal güvenlik sistemi işçi ve işverenden tahsil edilen primlerle finanse edilmektedir. Sadece İş Kazası Sigortası primleri tamamen işverenden tahsil edilmektedir. Bir çalışanın prim yükü, kazancının yaklaşık % 20'sidir. Diğer sigortaların primleri ise işveren ve işçi arasında yarı yarıya paylaşılmaktadır.

- İşçi İstihdamı

Almanya'da işverenlerle işçiler, iş başlangıcından önce bir iş sözleşmesi akdetmek zorundadırlar. Bu iş sözleşmesi biçimsel koşullara tabi değildir. İşverenlerle işçiler yasal hükümler çerçevesinde ve toplu sözleşmeler kapsamında çalışma koşullarını kendileri belirleyebilmektedir.

İş sözleşmeleri belirli koşullar altında sabit bir zaman aralığı için akdedilebilmektedir. Bu durumda ilgili süre sona erdiğinde, sözleşme kendiliğinden sonlanmaktadır. Ancak sözleşmeler süresiz de olabilmektedir ve fesih ihbar sürelerine riayet etmek gereklidir. İşverenin emrinde 10'dan fazla işçi çalışıyorsa, fesih durumunda aynı zamanda fesih koruma yasasının kurallarını da tatbik etmesi gerekir.

Almanya'da 1 Ekim 2022 tarihinden itibaren işçilere saat başına en az 12,00 Avro brüt ücret ödenmesi yasal güvence altına alınmıştır. Bunun yanı sıra, işçilerin yasalar doğrultusunda yılda en az 20 iş günü tatil hakkına sahiptir (haftada 5 gün çalışıldığı takdirde). Toplu sözleşmelerle bireysel iş sözleşmeleri genelde daha fazla tatil hakkı öngörmektedir. (Ortalamada 29 gün kadar).

İşçi istihdamında öne çıkan bir diğer konu ise kaza önleme talimatlarının dikkate alınmasıdır. Söz konusu talimatlara uygunluk belirli periyotlarla yerel yönetimler (örneğin esnaflık dairesi) ve zabıta müdürlüğü tarafından denetlenmektedir.

Fesih Nedenleri

İstihdam Koruma Yasası'nın bir istihdam ilişkisi için geçerli olduğu durumlarda, bir işveren tarafından yapılan fesih aşağıdaki nedenlerden biri ile gerekçelendirilmelidir:

- Kişisel nedenlerle fesih (örneğin, olumsuz prognozlu uzun süreli hastalık veya makul bir başarılı tedavi olasılığı olmayan alkol veya uyuşturucu bağımlılığı)
- Davranışla ilgili nedenlerle fesih (örneğin, işe tekrar tekrar geç kalma, belirli işleri yapmayı gerekçesiz olarak reddetme, suç teşkil eden eylemler veya işte şiddet)
- Operasyonel nedenlerle fesih (özellikle tesisin kapanması, yeniden yapılanma veya sipariş eksikliği nedeniyle yetersiz çalışma gibi işletme organizasyonundaki değişiklikler nedeniyle çalışanın işi vazgeçilebilir hale gelirse)

Davranışla ilgili nedenlerden dolayı bir fesih genellikle önceden yazılı bir uyarı gerektirir.

Operasyonel nedenlerle fesih durumunda, bu koşullar altında işyerinin işten çıkarma kararı yalnızca sınırlı olarak iş mahkemeleri tarafından incelenebilir. Bir işçiyi operasyonel nedenlerle işten çıkarmadan önce, işveren hangi işçinin işine son verileceğini belirlemek için belirli sosyal kriterleri uygulamakla yükümlüdür. Ancak, şirket için gerekli olan çalışanlar (özel bilgi, beceri, başarı veya dengeli bir personel yapısı sağlamak için) sosyal kriter değerlendirmesinden muaf tutulabilir.

Bildirim dönemleri

Kalıcı iş sözleşmelerini feshederken, kanunen belirli ihbar süreleri gerekir. Asgari yasal sürenin belirlenmesi, işçinin mi yoksa işverenin mi sözleşmeyi feshetmek istediğine bağlıdır.

İşveren ve çalışan genellikle altı aya kadar bir deneme süresi üzerinde anlaşılır ve bu süre boyunca her iki taraf da yalnızca iki hafta önceden bildirimde bulunarak iş akdini feshedebilir.

Diğer durumlarda, bir çalışan, bir takvim ayının 15'inde veya sonunda geçerli olacak şekilde, en az dört haftalık bir ihbar süresi olan bir ihbar göndermelidir.

İşveren için asgari ihbar süresi istihdam süresine bağlıdır. Yeni bir iş sözleşmesinin deneme süresi sona erdikten sonra, ilk bildirim süresi ayın 15'inden dört haftaya veya bir takvim ayının sonuna kadardır. Bu, aynı şirkette 20 yıllık görev süresinden sonra birkaç adımda sürekli olarak yedi aya yükselir.

Bireysel ihbar süreleri üzerinde anlaşmaya varılabilir, ancak bunlar asgari yasal ihbar süresi gerekliliklerine uygun olmalıdır. İşçinin ihbar süresi işverenkinden uzun olamaz.

Fesih bildirimini her zaman yazılı olarak yapılmalıdır - elektronik formdaki fesih bildirimini yetersizdir.

B. POTANSİYEL YATIRIM ALANLARI

Almanya Federal Cumhuriyeti'nde kalkınma seviyesi, refahın dağılımı ve üretimin yoğunlaşması bakımından güney-kuzey ve batı-doğu eyalet ayrımı hala geçerliliğini muhafaza etmektedir. Bu noktada, güney ve batıdaki eyaletlerin göreceli olarak daha fazla kalkınmış ve zengin olduğu anlaşılmaktadır.

Alman firmalarının müstakil markalarının kendi imajlarının dışında genel "Alman Malı/ Made in Germany" algısı diğer ülkelerde oldukça fazla kabul görmekte ve tercih edilmelerine neden olabilmektedir. Bu itibarla, Almanya'da marka satın almak, ülkemizde ve üçüncü ülkelerde üretmek ve bilahare bu marka altında ürün pazarlamak Almanya ve AB'nin iç pazarının yanında üçüncü ülke pazarlarına girişi dahi kolaylaştırıcı etki yapabilmekte ve ürünün daha karlı satılmasına imkân vermektedir. Almanya'da her yıl birçok küçük ve orta boy şirket, işletme devamlılığını sürdürecektir bir neslin mevcut olmaması sebebiyle kapanma tehlikesi ile karşı karşıya gelmekte ve devredilmek

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

zorunda kalmaktadır. Bu durum yurt dışında yatırım yapmak arzusunda olan firmalarımız için değişik boyutta fırsatlar (makina parkı ve teknoloji transferi dâhil) sunmaktadır.

AFC işgücü maliyetlerinin yüksekliği dikkate alındığında yeni bir imalat tesisi kurulması bazı sektörler bakımından cazip görülmemektedir. AFC’de ülkemiz menşeli önemli yatırımların bankacılık kesiminde yapıldığı görülmektedir. Bu yatırım kararları verilirken burada yaşayan göçmen kitlenin ülkesi ile olan mali ilişkilerinin ve ihtiyaçlarının dikkate alındığı sonucuna varılmaktadır. Özellikle, Alman Merkez Bankası ve Deutsche Börse’nin yanı sıra sayısız finansal kuruluşun yer aldığı Frankfurt, Avrupa’nın en önemli finans merkezlerinden biri olarak ön plana çıkmaktadır. Brexit süreciyle birlikte Londra yerine Frankfurt’un AB’nin yeni finans merkezi olması yolunda kamu ve özel pek çok kurum uluslararası çaba göstermektedir.

Bununla birlikte, Almanya belli bir olgunluğa erişmiş Türk şirketleri için düşük kâr marjlı ancak güvenli yatırım limanları olma özelliğini korumaktadır. Özellikle know-how transferine imkân veren stratejik satın almalar ya da şirket evlilikleri için tercih edilebilir bir yatırım ülkesidir. Her ne kadar küresel yatırımlardan aldıkları payın sektörel kırılımı Türk şirketlerinin yatırım önceliklerinden farklı olsa da, portföylerini özellikle gıda ve giyim sektörlerinde yeni markalar ile genişletmek isteyen Türk yatırımcıları Alman üst segment şirketlerini satın almayı tercih edebilirler.

Almanya’ya yapılan doğrudan yabancı yatırımların proje bazlı sektörel dağılımı incelendiğinde en önde gelen sektörün yazılım ve bilişim hizmetleri sektörü olduğu gözlemlenmektedir. Bu sektörü, sırasıyla firma hizmetleri, otomobil, makine ve elektronik endüstrisi ve tüketici malları izlemektedir. Yapılan doğrudan yabancı yatırım projelerinde en çok istihdamın sağlandığı sektör ise yazılım ve IT hizmetleri olduğu tespit edilmektedir. Ayrıca, elektromobile ve dijital altyapının güçlendirilmesi için hükümet tarafından yoğun çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

Dijital ticaret gibi gelişmekte ve köklü değişikliğe sebep olan sektörler de firmalar için yeni imkanlar sunmaktadır. Almanya, dünyadaki en büyük e-ticaret pazarlarından birine ve Avrupa’daki en büyük e-ticaret müşteri potansiyeline sahiptir. Almanya’daki internet kullanıcılarının dörtte üçünden fazlası online ürün ve hizmet alımı gerçekleştirmektedir. Federal İstatistik Kurumuna göre bu 50 Milyon online müşteriye tekabül etmektedir. Almanya’nın dünyanın beşinci büyük e-ticaret pazarı olduğu, ayrıca tedarik zincirlerinin dış ticaret bakımından önemi göz önüne alındığında lojistik ve taşıma sektörünün son dönemde önemli sermaye çeken alanlardan biri olduğu ve ülkemiz firmalarının da yatırım açısından bu sektörleri değerlendirmelerinin isabetli olacağı değerlendirilmektedir.

Bu bilgiler ışığında, IT, lojistik, finans, tüketici malları, gıda, makine, yenilenebilir enerji ve sağlık sektörleri de Türk firmaları için potansiyel arz eden sektörler olarak değerlendirilmektedir.

Gelecekte, hidrojen gibi yeşil enerji kaynaklarının tedariki gibi alanlarda stratejik ortaklıkların potansiyel arz ettiği ve iki taraflı ekonomik ve yatırım ilişkilerinin daha da derinleştirilmesini sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan, Türkiye ve AB arasındaki Gümrük Birliğinin derinleştirilmesi ile hizmet ticareti müzakerelerinin tamamlanması halinde hizmetler ticaretinin alt başlıklarını oluşturan alanlarında ve hizmet sunum şekillerinde yeniden yapılanma yaşanacağı ve potansiyel yatırım alanlarının doğabileceği değerlendirilmektedir. Ancak, bu alanda firmalar nezdinde yönlendirici olunabilmesi

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

için farklı okumaların yapılması ve iş alanındaki değişim eğilimlerinin gecikmeksizin yakalanması gerekmektedir.

Diğer taraftan, Almanya'daki ülkemiz kökenli kişilerin kurmuş olduğu şirketler ile yapılacak işbirliklerinin de Alman piyasasına giriş için kilit görevi görebileceği öngörülmektedir.

Almanya geneline ilişkin önemli potansiyel yatırım alanlarını listeleyecek olursak;

- Sağlık (Dijital Sağlık Hizmetleri, Sağlık Ürünleri Pazarı, Medikal Teknolojiler Ve Biyoteknolojiler, İlaç Endüstrisi),
- Enerji (Biyoenjerji, Yeşil Hidrojen, Doğal Gaz & Lng, Güneş Enerjisi, Rüzgar Enerjisi, Enerji Verimli Endüstriler ve Yapılar, Enerji Altyapısı, Taşınması ve Depolanması),
- Çevreci Teknolojiler (Yapı Endüstrisi, İklim Değişikliği ile Mücadele, Geri Dönüştürme & Atık Yönetimi, Su Teknolojileri),
- Tüketici Endüstrileri (Tüketici Ve Perakende Pazarı, Yiyecek & İçecek Sektörü, Turizm&Tatil, E-Ticaret),
- Hizmet Sektörleri (Finans, Lojistik, Finansal Hizmetler, Sigortacılık, Fintech),
- Endüstriyel Üretim (3d Baskı, Kimya, Elektronik, Endüstri 4.0, Hafif Endüstriler, Makine & Ekipmanlar, Nanoteknoloji, Plastik, Yarı İletkenler),
- Mobilite (Havacılık Ve Otomotiv),
- Dijital Ekonomi (Reklamcılık, Eğitim Ve E-Öğrenme, İnternet Ekonomisi, Güvenlik Hizmetleri, Software Endüstrisi),
- Yaratıcı Endüstriler (Film Endüstrisi, Oyun Endüstrisi, Müzik Endüstrisi)

başlıca yatırım alanları olarak ön plana çıkmaktadır.

Sektörler ilişkin kapsamlı bilgilere <https://www.gtai.de/en/invest/industries> adresinden erişilebilmektedir.

Aile Şirketlerinin Devralınması

Yaklaşık 84 milyon kişilik nüfusu ile Federal Almanya Cumhuriyeti Avrupa Birliği'nin en yüksek nüfuslu üyesi durumundadır. Söz konusu nüfusun 23,07 milyonluk kısmı (%27,7) 40- 60 yaş aralığında bulunmakta olup 24,43 milyon kişi ise 60 yaşından büyüktür (% 29,37). Nüfusun yarısından fazlasının 40 yaş üzeri olduğu Federal Almanya Cumhuriyeti'nde yeni neslin bulunmaması ya da aile şirketini devam ettirmemeye yönelmesi nedeniyle birçok karlı şirket, ticari faaliyetlerine devam edememekte ve ticari faaliyetlerin önemli bir kısmı başka işletmelere devrolunmaktadır. Söz konusu durum Almanya'ya ihracat gerçekleştiren ya da pazara girme fırsatı arayan Türk firmalarımız için önemli bir fırsat barındırmaktadır. Hâlihazırda, bu kapsamda Bakanlığımızca 5973 sayılı İhracat Destekleri Hakkında Karar kapsamında şirket alımlarına yönelik danışmanlık ve alım maliyetlerine yönelik finansman desteği sağlanmaktadır.

Bununla birlikte, Almanya’da söz konusu şirketlerin devralınmasına yönelik ön araştırmanın yapılabileceği F. Almanya Ekonomi ve İklim Koruma Bakanlığı ve Almanya Sanayi ve Ticaret Odası (IHK) koordinasyonunda bir firma veri tabanı hizmeti de sunulmaktadır. “NEXXT-CHANGE” olarak adlandırılan bu veri tabanında; devredilmesi planlanan firmaların verileri şirket yetkilileri tarafından isteğe bağlı olarak girilmekte ve firmalara ilişkin çalışan sayısı, firma büyüklüğü, sektör tecrübesi, karlılık, devir bedeli gibi hususlara ulaşılabilmektedir.

C. YABANCI YATIRIM MEVZUATI VE YATIRIM TEŞVİKLERİ

1. Yabancı Yatırımlara İlişkin Ülke Mevzuatı

a) Genel

Almanya’da yatırım yapmayı düşünen yabancı yatırımcıların muhatap oldukları ilk makam Almanya Ticaret ve Yatırım Ajansı’dır. Burada uzman danışmanlar, Almanya hakkında ekonomi ve yatırımlara ilişkin bütün soruları yanıtlamaya hazırdır ve ihtiyaç duyulduğunda eyaletlerde ekonomiyi destekleyen kurum ve kuruluşlarla (eyalet kalkınma ajansları) ve olası Alman partnerlerle temas kurulmasına yardımcı olmaktadır.

Aşağıdaki web sayfasında Aussenwirtschaftsgesetz (AWG) – Dış Ekonomi Yasası’nın İngilizce metnine ulaşmak mümkündür

[Foreign Trade and Payments Act](#)

<https://www.gtai.de/en/invest>

b) Yabancı Sermayeye Yönelik kısıtlamalar

Yabancıların Gayrimenkul Edinimleri

Almanya’da taşınmaz mal edinimi konusunda yabancı gerçek ve tüzel kişilere yönelik bir yasal sınırlama bulunmamaktadır. Ayrıca Avrupa Birliği üyesi ülke vatandaşları ile üye olmayan devlet vatandaşları arasında da herhangi bir farklılık gözetilmemektedir. Bunun yanı sıra, yabancıların gayrimenkul ediniminde noter, tapu ve emlak komisyonu gibi diğer masraflar açısından da bir ayırım söz konusu değildir.

Herhangi bir mülk satın alma sözleşmesi bir Alman noteri huzurunda imzalanmalıdır. Büyük şehirlerde, İngilizce konuşan bir noter veya vekaletname temelinde satın alma sürecinde alıcıyı temsil eden İngilizce konuşan bir avukat bulma şansı yüksektir. Satın alma işlemi bir vekil aracılığı ile olacaksa vekaletnamenin (yabancı) bir noter veya bir Alman konsolosluk memuru huzurunda tasdik edilmesi gerekir.

Noter sadece satın alma sözleşmesinin tutarlı olmasını ve hem satıcının satın alma bedelini almadan önce yasal mülkiyetini kaybetmeme menfaatini hem de alıcının iyi bir mülkiyet elde edeceği teminatı olmadan avans ödememe menfaatini güvence altına almasını sağlar. Bu nedenle, alıcının çıkarlarını korumak için bir hukuk müşaviri tutmanız tavsiye edilir. Noter ücretleri kanunen belirli bir ücret tablosu üzerinden fatura kesmekle yükümlü olduğu için pazarlık konusu olamaz.

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

Mülk alımlarında genellikle bir emlakçı devreye girer. Emlakçı ücretlerinin ne olduğu ve bu ücretlerin satıcıya mı yoksa alıcıya mı ait olacağı erken bir aşamada netleştirilmelidir. Yasal mevzuata göre, satıcı tarafından talimat verilen bir emlakçı tarafından alınan ücretler, satıcı ve alıcı arasında 50:50 oranında paylaşılacaktır. Emlakçı ücreti genellikle satın alma fiyatının yüzde 1,5 - 3'ü (ancak yüzde 6'ya kadar çıkabilir) artı yüzde 19'da KDV olacaktır.

Finansman genellikle birçok Alman ipotek bankasından biri tarafından yapılır. Finansman olmadan hiçbir satın alma sözleşmesi imzalanmamalıdır.

Almanya'da yabancıların gayrimenkul edinimi Medeni Kanun (Bürgerliches Gesetzbuch-BGB⁶) kapsamında düzenlenmiştir. Anılan Kanun'da yabancıların gayrimenkul edinimi için karşılıklılık ilkesinin mevcudiyeti bir şart olarak yer almamaktadır. Alman Medeni Kanunu'nun 311. maddesi gereğince gayrimenkul alım satım sözleşmesinin noter huzurunda imzalanması gerekmektedir. Müteakiben gayrimenkul alıcının adına (gerçek veya tüzel kişi) tapu kaydına geçirilmektedir. Mülkiyetin intikali tapu işlemlerinin tamamlanması ile gerçekleşmektedir. Noterde düzenlenen alım satım sözleşmesinin tamamlanmasının akabinde taşınmaz devir vergisi de tahakkuk etmektedir. Söz konusu vergi oranı eyaletlere göre alış fiyatının %3.5 ile % 6,5 arasında değişebilmektedir.

Diğer taraftan, Orman ve tarım arazilerinin edinimi kapsamında özel düzenlemeler bulunmaktadır. Orman ve Tarım Arazilerinin Hukuki Durumunu Düzenleyen Kanunun (Grundstückverkehrsgesetz - GrdstVG⁷) 2. maddesi gereğince orman ve tarım arazilerinin edinimi ilgili eyalet yetkili otoritesinden izin alma şartına bağlanmıştır. Anılan madde vatandaş veya yabancı ayrımı gözetilmeden uygulanmaktadır.

Yabancı Sermayeli Şirketlere Uygulanan Ayrımcılıklar

Genel olarak, Almanya'da bir iş kurmak isteyen yabancı yatırımcılar için herhangi bir kısıtlama ve özel şart bulunmamaktadır. Alman hukukuna göre şirket veya işletme kuruluşlarında Alman girişimciler için geçerli olan ve aranan şartlar yabancı girişimci için de aranmaktadır. Yani Alman ticaret mevzuatında yabancılar için ayrı bir hukuki düzenleme yapılmamıştır. Yalnızca, yerli şirketlerin yabancı yatırımcılar tarafından satın alınacağı hallerde bir takım güvenlik tehditlerinin önüne geçebilmek amacıyla ve yasada düzenlenen bazı hallerde, Federal Ekonomi ve İklim Koruma Bakanlığı (Bundesministerium für Wirtschaft und Klimaschutz) tarafından Investitionsprüfung⁸ isimli bir denetim mekanizması aracılığıyla, satın alma işlemi denetlenebilir. Özellikle askeri ve bilişim güvenliği ürünleri firmaları bu kapsamda denetlenebilmektedir. Denetimler için yasal dayanak [Außenwirtschaftsgesetz \(AWG\)](#) yasası ve [Außenwirtschaftsverordnung \(AWV\)](#) yönetmeliğidir.

Buna ek olarak, girişimcilerin yabancı olmaları dolayısıyla kurulacak şirket veya işletmelerde idareci, genel müdür veya şahıs işletme sahipleri için Alman Yabancılar Hukukundaki oturum ve işe alınma konularında kısıtlamalar olabilmektedir. Zira bu konumda olanlar vergi dairelerinin, mahkemelerin ve diğer kamu kuruluşlarının devamlı muhatabı olmaları söz konusudur.

⁶<http://www.gesetze-im-internet.de/bgb/>

⁷<http://www.gesetze-im-internet.de/grdstvg/BJNR010910961.html>

⁸<https://www.bmwk.de/Redaktion/EN/Artikel/Foreign-Trade/investment-screening.html>

2. Yatırım Teşvik Mevzuatı⁹

Almanya'daki yatırımların iyileştirilmesi ve geliştirilmesi için birçok bölgesel, federal ve AB teşvikleri bulunmaktadır. Bu teşvikler özellikle Doğu Alman eyaletlerindeki yatırımlar ile küçük ve orta ölçekli şirketlerin yatırımlarına yöneliktir. Anılan teşviklerin şart ve yasal çerçevesi hakkında Alman Ekonomi ve İklim Koruma Bakanlığı'nın teşvik portalı (<http://www.foerderdatenbank.de/>) üzerinden ayrıntılı bilgi edinilebilmektedir.

Teşvik fonlarından yararlanabilme süreci AB, eyalet ve federal düzeydeki farklı düzenlemeler sebebiyle karmaşık olup, yetkili resmi makamlarla muhatap olma ve onların izledikleri hedefler konusunda deneyimi gerektirmektedir. Teşvik dağıtımı önceden belirlenmiş talimatnameler çerçevesinde gerçekleştirilir. Kamu desteklerinden faydalanabilmenin en önemli şartlarından biri teşvik başvurusunun henüz projeye başlamadan yetkili makamlara iletilmesidir. Teşvikler amaca bağlı olup temelde devredilemezler.

Teşvik fonları, geri ödenmesi gerekmeyen maddi destekleri, düşük faizli kredileri, teminatları ve iştirak sermayesini içerebilmektedir. Maddi desteklerde teşvik oranı projeye göre masrafların %50'sine kadar ulaşabilmektedir. Teşvik programlarından yararlanabilmek için yatırımcının gerçekleştirmek istediği projeye belirli bir miktarda öz sermaye ile katılması gerekmektedir.

Teşvik olanakları hakkında bilgi alınabilecek merkezi başvuru yerleri bulunmaktadır. Genellikle belediyelerin ekonomi dairelerinin girişimcileri için danışmanlık hizmetlerinden sorumlu birimleri bulunmaktadır. Ayrıca sanayi ve ticaret odalarından veya esnaf odalarından da teşvikler hakkında danışmanlık hizmeti alınabilmektedir. Bu odalar yabancı girişimciler için adeta bir bilirkişi görevi üstlenmektedirler.

Almanya'daki teşvik programları, farklı kamu finansman araçları aracılığıyla ve farklı finansman amaçları için mevcuttur. Her teşvik programı, finansman için uygun sektörlerin yanı sıra yatırım biçimlerini (örneğin sıfırdan yatırım projeleri veya genişletmeler) tanımlar. Her programın ayrıca bireysel yatırım projesi teşvik seviyelerini belirleyen bir dizi kriteri (şirket büyüklüğü, planlanan yatırım proje yeri vb.) vardır. Yabancı yatırımcılar, Alman yatırımcılar için geçerli olan koşulların tamamen aynısına tabidir.

Kamu Finansmanı Çerçevesi

Teşviklerin çoğu, Avrupa Birliği (AB) tarafından sağlanan mali kaynaklarla finanse edilmektedir. Alman hükümeti ve federal eyaletler de kendi fonlarını sağlamaktadır.

Avrupa çapında dağıtım için sağlanan mali kaynakların miktarı, Avrupa rekabet kurallarına uygun olarak tekdüze uygulanan düzenlemelere uygun olarak, finansman dönemlerinde birkaç yıl için AB tarafından belirlenir. AB ayrıca fon alabilecek yapısal ve tematik öncelikli fon alanlarını da tanımlar.

Almanya'da teşvik tahsisi

⁹ <https://www.gtai.de/gtai-en/invest/investment-guide/incentive-programs>

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

Mevcut teşvik fonlarının büyük bir kısmı, fonları alan AB üyesi ülkeler tarafından bağımsız olarak yönetilmektedir. Almanya'da teşvik tahsisi, teşvik kurumları aracılığıyla federal ve federal eyalet düzeyinde organize edilmektedir. AB ve Alman hükümet fonlarının yönetiminden sorumludurlar.

AB Komisyonu tarafından merkezi olarak yönetilen teşvik fonları için Komisyonun yürütme kurumlarına başvurulmaktadır. Almanya'da bulunan "ulusal temas noktaları", özellikle AB Ar-Ge fonu başvuruları söz konusu olduğunda, başvuru desteği sunmaktadır.

Şirket Büyüklüğünü Belirleyen AB Kriterleri

Şirketin büyüklüğü, bir şirketin alabileceği olası teşvik düzeyini belirleyen önemli bir kriterdir. Teşvik programlarının çoğu, küçük ve orta ölçekli işletmelere (KOBİ'ler) en yüksek teşvik oranlarını sunar. Hatta bazı programlar özel olarak KOBİ'leri hedef alabilir (bu, Ar-Ge programlarında sıklıkla görülen bir durumdur).

Şirket büyüklüğü genellikle, şirketlerin çalışan sayılarına, yıllık cirolarına ve/veya yıllık bilanço toplamlarına göre küçük, orta ölçekli veya büyük olarak sınıflandırıldığı AB çapında bir sınıflandırma sistemine göre belirlenir.¹⁰

Personel sayısına ilişkin kriter de zorunludur. Ayrıca yıllık ciro veya bilanço kriterlerinden birinin de geçerli olması gerekir. Daha fazla bilgi için Avrupa Komisyonu'nu sayfasına bakılabilir.¹¹

Yatırım Hibeleri

Belirli koşullara bağlı olarak hibe şeklinde sağlanan nakit teşvikler ile yatırımcı tesisi kurulum maliyetleri önemli ölçüde azaltılabilir.

Nakit Teşvik Programı: Gemeinschaftsarbeit - GRW

Bu nakit hibelerin tahsisini, Almanya genelinde "Bölgesel Ekonomik Yapıların İyileştirilmesi için Ortak Görev" (Gemeinschaftsarbeit - GRW) adlı büyük bir program yönetmektedir. Program, Federal Ekonomi İşleri ve İklim Koruma Bakanlığı tarafından denetlenmektedir. AB yönetmeliklerine ve Avrupa Komisyonu'nun onayına dayalı olarak, Almanya genelinde finansman almaya uygun tüm bölgeler için mümkün olan maksimum teşvik oranlarını tanımlanmaktadır. Bunlar, her bir finansman dönemi için Bakanlığın "teşvik haritası" şeklinde yayınlanır.

GRW Finansman Oranları

Verilen fiili teşvik miktarı, ekonomik göstergelere bağlı olarak bölgeden bölgeye değişmektedir. Buna göre, Federal Ekonomi İşleri ve İklim Koruma Bakanlığı, Almanya genelinde fon almaya uygun tüm bölgeler için mümkün olan maksimum teşvik oranlarını tanımlamıştır.

¹⁰ <https://www.gtai.de/en/invest/investment-guide/incentive-programs>

¹¹ https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-definition_en

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

Almanya'nın doğusundaki en yüksek teşvik oranlarına sahip bölgeler, küçük işletmeler için uygun harcamaların yüzde 45'ine kadar ve büyük işletmeler için yüzde 25'e kadar hibe sunmaktadır.

Almanya'nın batı kesimlerindeki bazı bölgeler de teşvik bölgeleri olarak belirlenmiştir. Bu kısıtlamaların bazılarında, küçük işletmeler uygun proje maliyetlerinin yüzde 35'ine kadar sübvansiyon oranları alabilirler.

2027 yılına kadar eyaletler bazında belirlenen teşvik oranlarına <https://www.gtai.de/en/invest/investment-guide/incentive-programs> linkinde görülebilmektedir.

Olası Nakit Teşviklerin Hesaplanması

GRW programı aracılığıyla alınabilecek olası nakit teşvik miktarının belirlenmesi için hesaplama temeli, birbirini takip eden iki yıl için fiili yatırım maliyetleri (örneğin binalar veya makineler için) veya (varsayılan) ücret maliyetleri olabilir.

Yatırım projesi başlamadan önce GRW programı fonları için başvuruda bulunulmalıdır. Başvuru süreci, ilgili federal eyalet hükümetleri tarafından yönetilir.

Ar-Ge Hibeleri

Ar-Ge projeleri, Almanya'da çok sayıda mali desteğe tabidir. Ar-Ge hibeleri için, faiz indirimli krediler ve özel ortaklık programları tahsis eden birçok program var.

Ar-Ge teşvik programları genellikle Ar-Ge proje personeli harcamaları için destek sağlamaktadır. İlgili Ar-Ge projesine açıkça tahsis edilebiliyorsa alet ve ekipman için de destek başvurusunda bulunulabilmektedir.

Personel Alımına Verilen Hibeler

İstihdam ile ilgili teşvikler, yeni işletmelerin katlandığı operasyonel maliyetlerin azaltılmasına katkı sağlamayı amaçlar.

İstihdam ile İlgili Teşvik Programları dört grup altında ele alınabilir:

- İşe alım desteği,
- Eğitim desteği
- Cesaret sübvansiyonları,
- İş başında eğitim

İşçilikle ilgili teşvikler şirket büyüklüğü, endüstri sektörü veya yatırım projesinin yeri gibi faktörlerden bağımsız olarak Almanya'nın her yerinde mevcuttur. Programlar, yerel makamlar tarafından yatırımcının ihtiyaçlarına göre - genellikle yatırımcı ile yakın işbirliği içinde - yürütülebilir ve düzenlenebilir.

Eşleşen Personel: İşe Alım Desteği

Almanya genelinde 800'den fazla yerel iş bulma merkezi bulunan Federal İstihdam Bürosu, şirketlere yeni çalışanlar bulma konusunda yardımcı olmaktadır. Sağlanan yardım, açık iş ilanlarından adayların ön seçimine kadar her şeyi kapsar. İş bulma merkezleri devlet kurumları olduğu için tüm hizmetler tamamen ücretsiz olarak verilmektedir.

Entegrasyonu Destekleme: Ücret Sübvansiyonları

Ücret sübvansiyonları, iş bulmakta güçlük çeken (örneğin uzun süreli işsizlik nedeniyle) iş arayanlara yardım etmeyi amaçlar. İşverenlere, çalışanın ücretinin bir oranı olarak ödenen doğrudan nakit ödeme yapılabilir. Hibeler, sosyal yardımlar da dahil olmak üzere ücret maliyetlerinin yüzde 50'sine kadarını oluşturabilir. On iki aya kadar bir süre için verilebilirler.

Engelli veya yaşlı uzun süreli işsiz kişileri işe alırken, ücret sübvansiyonları 96 aya kadar ödenen ücret maliyetlerinin en fazla yüzde 70'ine kadar yükseltilebilmektedir.

Ücret sübvansiyonları genellikle yatırımcıların uzun vadeli istihdam sözleşmeleri sağlaması durumunda tahsis edilir. Ücret sübvansiyonu başvurularının, iş sözleşmesi imzalanmadan önce yapılması gerektiğini unutmayın.

Mesleki Gelişimi İlerletmek: İş Başında Eğitim

Alman eyaletleri ve Avrupa Sosyal Fonu (ESF) çeşitli işbaşı eğitim programları sunmaktadır. Şirketler, tüm eğitim maliyetlerinin yüzde 50'sine kadar olan sübvansiyonlarla desteklenebilir. Tek bir şirkete verilen miktarın iki milyon Euro'yu aşması durumunda Avrupa Birliği'nden (AB) izin alınması gerekir.

Kamu Kredileri, Kamu Garantileri

Yatırımcılar Almanya'daki kamu kredi programlarına da erişebilmektedir. Bu programlar genellikle ödemesiz dönemlerle birlikte mevcut piyasa faiz oranlarının altında krediler sunar.

Kamu kredileri, ulusal ve eyalet düzeyinde var olan kamuya ait ve organize bankalar olan "kalkınma bankaları" tarafından sağlanır. Bu tür kamu bankalarının sunduğu her finansal araç veya program, Almanya'da yatırım yapmayı planlayan yabancı yatırımcıların erişimine açık olup, Almanya'dan gelen yatırımcılar için geçerli olan koşullara tabidir.

Faiz indirimli krediler bir sübvansiyon oluşturabilir ve genellikle diğer kamu finansmanı ile birleştirilebilir. Bu durumda toplam teşvik miktarından belli bir düzeyde azalma olacaktır. Bu tür kamu bankalarının sunduğu her finansal araç veya program, Almanya'da yatırım yapmayı planlayan yabancı yatırımcıların erişimine açık olup, Almanya'dan gelen yatırımcılar için geçerli olan koşullara tabidir.

Ulusal Düzeyde Kamu Kredi Programları

Merkezi Hamburg'da bulunan Kreditanstalt für Wiederaufbau - KfW, Federal Almanya Cumhuriyeti'nin ulusal olarak faaliyet gösteren kalkınma bankasıdır. Banka, her biri farklı hedef gruplara ve mevcut finansman araçlarına göre uzmanlaşmış farklı departmanlar halinde organize edilmiştir.

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

Promosyon kredi programları, ara finansman ve kamu kaynaklarından öz sermaye gibi bir dizi farklı finansman aracı sunar. Büyümenin finansmanı ile ilgili en önemli kredi programlarından biri Girişimci Kredisidir.

Devlet Kalkınma Bankası Kredi Programları

KfW Grubuna ek olarak, her Alman federal eyaletinin kendi eyalet içinde kendi kalkınma bankası finansman projeleri vardır. Kendi finansman programlarını, özellikle promosyon kredilerini sunarlar.

Devlet kalkınma bankası kredileri genellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerin (AB Komisyonu'nun KOBİ tanımına göre) gereksinimlerini karşılayacak şekilde düzenlenir. Krediler normal teminat ile teminatlandırılır. Başvurular, yatırımcının asıl bankası aracılığıyla ilgili devlet kalkınma bankasına yapılır.

Avrupa Yatırım Bankası'nın (European Investment Bank (EIB)) Kredi Programları

Özel bankalarla işbirliği ile EIB, uygun koşullarda krediler ve diğer finansman araçları (garantiler, öz sermaye) sağlar. Destek almak için projelerin önceden tanımlanmış alanlarda uygulanabilir olması gerekir:

- İklim ve ekolojik sürdürülebilirlik
- yenilik
- altyapı
- KOBİ'ler ve Midcaps (Orta ölçekli işletmeler - 2 ila 10 milyon dolar arasında piyasa değeri olan şirketler)

EIB kredi programları KOBİ'lerin yanı sıra büyük işletmelere de açıktır. Kural olarak, EIB yatırım projesi maliyetlerinin yüzde 50'sine kadar kredi verir.

Başlıca finansman araçları aracılı kredilerdir. Bankalara ve finans kuruluşlarına verilen kredi limitleri, uygun yatırım programlarına sahip KOBİ'lere veya maliyeti 25 milyon Avro'dan az olan projelere finansman sağlamalarına yardımcı olur.

Garanti Bankaları Tarafından Teminatlar

Almanya'daki federal eyaletlerin kamu garanti bankaları, küçük ve orta ölçekli şirketlere garanti verebilir. Genellikle 2 milyon Euro'ya kadar garanti verilebilmektedir. Kredi tutarının yüzde 80'ine kadarı karşılanmaktadır.

Başvuru, ilgili yatırım projesinin bulunduğu federal devletin devlet kalkınma bankasına yapılmalıdır.

Bireysel Eyalet Hükümetlerinin Teminatları

Bireysel eyalet hükümetleri tarafından verilen kamu garantileri Almanya'nın her yerinde mevcuttur. Genellikle 10 milyon Avro'dan büyük olan kredi tutarları yüzde 80'e kadar karşılanır.

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

Başvurular yatırım başlamadan önce yapılmalıdır. Yatırımcının bankası aracılığıyla ilgili devlet yetkilisine sunulmalıdır. Bir devlet garanti komitesi daha sonra başvuruyu müzakere eder ve bir tavsiye kararı verir. Son olarak, Devlet Maliye Bakanı bir devlet garantisinin tahsisine karar verir.

Alman yatırımcı için geçerli olan hukuki şartlar, yabancı yatırımcılar için de geçerlilik taşımaktadır. Bir başka deyişle, yabancı yatırımcıların hukuki durumunu düzenleyen müstakil bir kanun bulunmamaktadır.

Alman yasalarına göre, Federal Almanya Cumhuriyeti'nde bir GmbH (limited şirket) veya bir AG (anonim şirket) olarak kayıtlı yabancı sermayeli bir şirket, Alman sermayeli bir şirket gibi muamele görür. Yöneticiler veya hissedarlar için özel bir vatandaşlık şartı yoktur.

Yeni bir tüzel kişilik oluşturmadan Almanya'da bir şube açmak isteyen şirketler (örneğin, geçici ofis desteği, ev içi yardım veya yönetici arama hizmetleri gibi çalışan yerleştirme hizmetlerinin sağlanması için) kayıt olmalı ve en az bir Almanya'da yerleşik temsilci bulundurmalıdır.

Yabancı mülkiyeti veya kontrolü konusunda ekonomi çapında herhangi bir sınırlama bulunmamakla birlikte, Almanya, ulusal güvenlik gerekçelerine dayalı olarak yabancı yatırımları taramak için ayrıntılı bir mekanizma sürdürmektedir. Mekanizmanın yasal temeli (Dış Ticaret ve Ödemeler Yasası ve Dış Ticaret ve Ödemeler Yönetmeliği), özellikle hem orta ölçekli hem de mavi çipli yabancı yatırımcıların artan ilgisini karşılamak için, teknolojik tehditler geliştikçe tarama parametrelerini sıkılaştırmak için son yıllarda birkaç kez değiştirilmiştir.

Almanya son olarak 1 Mayıs 2021 tarihinde yapılan değişiklik ile AB Tarama Direktifini tam olarak uygulamaya başlamıştır. Değişikle birlikte, firmalar yabancı yatırımları Federal Ekonomi İşleri ve İklim Eylemi Bakanlığı'na (MEC) bildirmek durumundadır. Alıcı, şirketin oy haklarının yüzde 10'unu veya daha fazlasını almayı planlıyorsa ve AB dışı bir şirketin oy haklarının yüzde 25'inden fazlasını almasına bakılmaksızın, MEC hassas sektörlerle ve teknolojilere yapılan yatırımları tarayabilir.

D. ALMANYA'DAKİ TÜRK YATIRIMLARI

T.C. Merkez Bankası verilerine¹² göre, Türkiye'nin Almanya'da gerçekleştirdiği yatırım stoğu 2,89 milyar dolar civarındadır. 2022 yılında Türkiye'nin yurtdışına gerçekleştirdiği yatırım stoğuna göre Almanya % 5,69'luk bir pay ile, Hollanda, İngiltere ve Jersey'den sonra 4. sırada yer almaktadır. 2022 yılı Türkiye'nin tüm dünyada gerçekleştirdiği doğrudan yatırım stoğu toplamı 50,77 milyar dolardır. Türkiye'den yurt dışına yapılan doğrudan yabancı yatırım stok değerleri hesaplandığında, en çok yatırımın gerçekleştiği bölge % 84,36'lık bir pay ile Avrupa olduğu görülmektedir.

Almanya, Avrupa'ya yatırım yapmak isteyen firmalarımız için cazip bir ülkedir. Türk yatırımcıları ağırlıklı olarak Kuzey-Ren Vestfalya, Baden-Württemberg ve Bavyera eyaletlerini tercih etmektedirler.

¹²

https://evds2.tcmb.gov.tr/index.php?evds/serieMarket/collapse_18/5122/DataGroup/turkish/bie_odeayrsunum6/

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası verilerine göre, Türkiye'den Almanya'ya 2020 yılında 125 milyon dolar, 2021 yılında 212 milyon dolar, 2022 yılında 366 milyon dolarlık yatırım gerçekleşmiştir. 2023 Ocak-Aralık döneminde gerçekleşen yatırım miktarı ise yaklaşık 355 milyon dolar civarındadır. (TC Merkez Bankası).

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Verileri

Yıl	Yurt İçinde Yerleşik Kişilerin Almanya'daki Doğrudan Yatırımları - Stok (Milyon ABD doları)	Yurt İçinde Yerleşik Kişilerin Almanya'daki Doğrudan Yatırımları - Akım (Milyon ABD Doları)
2010	651,00	68,00
2011	935,00	90,00
2012	1.063,00	61,00
2013	1.443,00	281,00
2014	1.363,00	178,00
2015	1.130,00	250,00
2016	1.347,00	119,00
2017	1.684,00	212,00
2018	1.692,00	155,00
2019	1.826,00	347,00
2020	2.431,00	125,00
2021	2.313,00	212,00
2022	2.888,00	366,00
2023		355,00

Almanya'ya yapılan doğrudan yatırımlarda öne çıkan branşların başında finans ve sigorta faaliyetleri gelmektedir. Gayrimenkul faaliyetleri, toptan ve perakende ticaret, ulaştırma ve depolama, tekstil, inşaat, telekomünikasyon, bilgi ve iletişim yatırım yapılan diğer önde gelen branşlardır.

Bununla birlikte, Almanya'daki Türk yatırımlarını sadece teknik verilerle değerlendirmek çok boyutlu yatırım ilişkilerinin dinamiklerinin doğru saptanmasına imkan vermemektedir. Nitekim Türk veya Türk kökenli Alman vatandaşları tarafından kurulan Almanya'da yerleşik firmalar ile birlikte Türk etnik ekonomisindeki genişleme Almanya'nın her yerinde görülebilir haldedir.

Alman İstatistik Kurumu Verileri

Doğrudan Yabancı Yatırımlar (Stok) Milyon Avro				
Yıllar	2018	2019	2020	2021
Almanya'nın diğer ülkelere doğrudan yabancı yatırımları	1.323.395	1.390.500	1.306.090	1.426.399
Almanya'ya Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımlar	546.053	560.946	609.875	615.349

Almanya'nın Türkiye'ye Doğrudan Yabancı Yatırımları	8.839	9.198	8.179	7.389
Almanya'ya Türkiye'den Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımlar	1.358	1.521	1.749	1.702
Kaynak: Deutsche Bundesbank – Direktinvestitionsstatistiken (Alman Merkez Bankası – Doğrudan Yabancı Stok Yatırımları), Kasım 2023 (Unmittelbare und mittelbare deutsche Direktinvestitionen) ¹³ Alman Merkez Bankasının en son açıkladığı yatırım verileri 2021 yılını kapsamaktadır.				

Bununla birlikte, Almanya'daki Türk yatırımlarını sadece teknik verilerle değerlendirmek çok boyutlu yatırım ilişkilerinin dinamiklerinin doğru saptanmasına imkan vermemektedir. Nitekim Türk veya Türk kökenli Alman vatandaşları tarafından kurulan Almanya'da yerleşik firmalar ile birlikte Türk etnik ekonomisindeki genişleme Almanya'nın her yerinde görülebilir haldedir.

Almanya'da faaliyet gösteren yaklaşık 90.000 Türk kökenli girişimcinin olduğu tahmin edilmektedir. Türk kökenli işletmelerin gerek hukuki statülerinin, gerek ise isim/marka ve işlevsellik açısından Alman işletmelerle hiçbir farklarının olmaması, sahiplerinin Alman vatandaşları olmaları nedeniyle bu konuda kesin verilere ulaşmak gittikçe güçleşmektedir.

Önde Gelen Yatırımlar ve Sektörler Hakkında Bilgilendirme

Almanya'ya yapılan doğrudan yatırımlarda öne çıkan branşların başında finans ve sigorta faaliyetleri gelmektedir. Bunu, gayrimenkul faaliyetleri, kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor, faaliyetleri takip etmektedir. Ayrıca, toptan ve perakende ticaret, ulaştırma ve depolama, tekstil, inşaat, telekomünikasyon, bilgi ve iletişim yatırım yapılan diğer önde gelen branşlardır.

Almanya'ya yapılan Türk yatırımlarında başlı bankalar çekmekte olup toplam yatırım yaklaşık yüzde 85'ini oluşturmaktadır. Akbank, İş Bankası, Ziraat Bankası, Kuveyt Türk, Oyak Bank en yüksek yatırımlara sahip bankalardır. Bankalar haricinde Arçelik, Eczacıbaşı, Enka, Vestel, Barsan, Fakir, Tadım, Borusan yatırımları dikkati çekmektedir.

Türk yatırımlarının karşılaştıkları sorunlar

Genel olarak Almanya'da yatırım yapan firmalarımızın karşılaşılabileceği başlıca sorunlar; vize problemi, Almanya'nın iş yapma tarzının farklı olması, işgücü maliyetlerinin yüksek olması, yatırım yapma ve şirket kurma maliyetlerinin yüksek olmasıdır.

Örneğin, Türkiye'de bir 'Limited Şirket' kurma için gerekli olan sermaye asgari 5.000 TL iken, Almanya'da Limited Şirket kurulması için en az 25.000 Avro sermaye gerekmektedir. Bu gibi maliyet faktörleri, Türk yatırımcıların Almanya'da yatırım yapmak konusundaki kararlarını olumsuz yönde etkilemektedir.

¹³ <https://www.bundesbank.de/resource/blob/804078/89c7b7a95fea7677a13b9e730cc3eb1d/mL/0-direktinvestitionen-data.pdf>

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

Son dönemde gerek Covid-19 sonrasında gelişmeler gerekse Rusya-Ukrayna arasındaki savaşın yol açtığı belirsizlikler hem enerji tedarikinde hem de enerji maliyetlerinde artışa yol açması da yatırımcılarımız açısından olumsuz olarak değerlendirilen bir başka husustur.

Öte yandan Almanya birçok vergi teşviki sunarken vergi kanunları da önemli ölçüde karmaşıktır. İşletmelerin vergi gerekliliklerini karşılamak için önemli ölçüde zaman ayırmaları ya da bunu tamamen uzman bir mali müşavir eliyle yürütmeleri gerekmektedir. Sosyal güvenlik ödemelerinin işlenmesi aynı şekilde karmaşık bir süreçtir.

Almanya'daki ticari ve ekonomik hayatta, danışmanlık hizmetleri veren firmalarla çalışma alışkanlığı da oldukça yaygındır. Sistem büyük ölçüde firmaları bir danışmanlık şirketiyle çalışmalarını konusunda teşvik etmektedir (parasal teşvikler vb.). Bu doğrultuda, yeni kurulacak veya faaliyet alanlarını vb. genişletecek firmaların, sağlıklı, istikrarlı ve rasyonel bir şekilde Alman ekonomik sistemine dâhil olması amaçlanmaktadır. Bu noktada ülkemiz girişimcileri çoğu zaman danışmanlık hizmeti alma konusunda isteksiz davranmaktadır ve eksik prosedürel işlemler yüzünden ya maddi zarar ya da zaman kaybına uğramaktadır.

Almanya'da yatırım yapmak isteyen Türk şirketlerinin karşılaşılabileceği sorunlar şunlar olabilir:

1. Dil ve Kültür Farklılıkları: Almanya, farklı bir kültür ve dil yapısına sahiptir. Bu durum, Türk yatırımcıların Almanya'da iş yaparken kültür farklılıklarına ve Almanca bilmeme durumuna uyum sağlamakta zorlanmalarına neden olabilir.
2. İşletme Maliyetleri: Almanya, işletme maliyetleri açısından yüksek bir ülkedir. Türk yatırımcılar, Almanya'da iş yaparken yüksek işletme maliyetleriyle karşılaşabilirler.
3. Rekabet: Almanya'da pek çok sektörde yoğun rekabet yaşanır. Türk yatırımcılar, bu rekabet ortamında ayakta kalmak ve başarılı olmak için ekstra çaba sarf etmek zorundadırlar.
4. Personel Bulma Sorunu: Almanya'da nitelikli işgücüne ulaşmak zor olabilir. Türk yatırımcılar, kalifiye personel bulmak için ekstra çaba sarf etmek zorunda kalabilirler.
5. Bürokrasi: Almanya'da yatırım yapmak için gereken izinler ve belgelerle ilgili süreçler zaman alıcıdır. Bu durum, yatırımcıların zaman ve kaynaklarını tüketebilir.
6. Finansman: Almanya'da iş yapmak için yüksek finansmana ihtiyaç duyulabilmektedir. Türk yatırımcılar, Almanya'daki bankaların kredi verme kriterleri konusunda bilgi sahibi olmadıkları takdirde, finansman sağlamakta zorluk yaşayabilmektedir.

Bu sorunlar, Türk şirketlerin Almanya'da yatırım yaparken karşılaşılabilecekleri zorlukları yansıtır. Ancak, Almanya'nın güçlü ekonomik yapısı ve geniş pazar potansiyeli, Türk şirketler için yatırım fırsatları sunmaktadır.

E. ALMANYA'DA DİĞER ÜLKELERİN YATIRIMLARI

Ülkelerin bankacılık sistemi kanalıyla ihraç ve ithal edilen sermayelere ilişkin verileri genellikle merkez bankaları tarafından tutulmakta ve her yıl IMF'ye yayınlanması için verilmektedir. Ülkemizde Hazine Müsteşarlığınca derlenen yurtdışı yatırım stok verileri TCMB kanalıyla IMF'ye iletilmektedir. 2022 yılı sonu itibarıyla doğrudan yabancı sermaye yatırımlarına ilişkin IMF verilerine göre Almanya'ya yönelik olarak gerçekleştirilen yatırımların stok değeri 1.092 milyar USD'dir.

2022 yılı sonu itibarıyla Almanya'ya gelen doğrudan yabancı yatırımlarda ilk 5 ülkenin payını ve bir önceki yıla göre değişimini gösteren tablo aşağıda yer almaktadır.

**2021-2022 yılı Almanya'ya Yatırım İçin Sermaye İhracı (IMF)*
(Inward Direct Investment) (Milyon USD)**

Ülke Adı	Doğrudan Yatırım Miktarı 2021	Doğrudan Yatırım Miktarı 2022	2019/2020 Değişim %	2022 Bütün Yatırımlardaki Payı %
Lüksemburg	236.784	221.269	-6,55	20,25
Hollanda	175.519	215.144	22,58	19,69
ABD	107.292	104.604	-2,51	9,58
İsviçre	95.894	88.653	-7,55	8,12
Birleşik Krallık	75.664	69.964	-7,53	6,40
TOPLAM	1.057.990	1.092.438	3,26	100,00

Kaynak: [cds.imf.org](https://data.imf.org/?sk=40313609-f037-48c1-84b1-e1f1ce54d6d5&sid=1482331048410), Almanya Coordinated Direct Investment Survey¹⁴

**Hedef ülkelerce açıklanan, hedef ülkelere girişi yapan FDI rakamları ile kaynak ülkelerce açıklanan hedef ülkeye çıkış yapan FDI rakamları bazen tutmamaktadır. Burada yatırım yapılan hedef ülkelerce raporlanan veriler baz alınmıştır.*

Alman Merkez Bankası – Bundesbank – FDI Stocks
<https://www.bundesbank.de/en/statistics/external-sector/direct-investments>

Almanya ve Start-up'lar

Almanya, dünyadaki en büyük, en canlı ve çekici start-up ekosistemlerinden birisi olarak gösterilmektedir. Ülke genelinde oldukça uzmanlaşmış sektörlerde 60.000'den fazla yeni şirket var.

Hem Avrupa'nın en büyük ekonomisi hem de en büyük pazarı olan Almanya, Avrupa start-up sahnesinde önemli bir rol oynamaktadır. Ülke, Celonis, FlixBus ve N26 gibi unicornları sayesinde diğer uluslararası start-up merkezleriyle karşılaştırıldığında oldukça rekabetçi bir durumdadır.

Almanya genelinde yüzlerce girişimcilik merkezi, inovasyon merkezi ve hızlandırma programı kurumsal yenilik ve girişim birimleri, dijital yenilikçilerden oluşan bir ağ oluşturmak için kamu tarafından finanse edilen başlangıç ağları (Digital Hub Initiative gibi) ve risk sermayesi şirketleri birlikte çalışmaktadır.

Start-up'lar Almanya'da 400.000'den çalışana fazla istihdam sağlamaktadır. Almanya'nın start-up ekosistemi çalışanları itibarıyla de oldukça uluslararasıdır, nitekim Berlin'deki start-up'lardaki personelin yüzde 40'ından fazlası yabancı çalışanlardan oluşmaktadır.

Özellikle Berlin, Bavyera, Baden-Württemberg ve Kuzey Ren-Vestfalya, tüm Alman girişimlerinin üçte ikisini oluşturmaktadır. Berlin, Münih ve Hamburg, canlı start-up ekosistemleriyle tanınırken Stuttgart, Bosch, Daimler-Benz veya Porsche gibi küresel endüstri şirketleriyle, çeşitli şehirleri tek

¹⁴<https://data.imf.org/?sk=40313609-f037-48c1-84b1-e1f1ce54d6d5&sid=1482331048410>

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

bir ekosistemde birleştiren Rhein-Main bölgesi de başlangıç ekosistemlerinin çeşitliliği ile önemli fırsatlar sunmaktadır.¹⁵

Alman girişimleri çoğunlukla bilgi teknolojileri sektöründe (yüzde 39,7) faaliyet göstermekte olup, bunu medikal ve sağlık çözümleri (yüzde 10,6) ile gıda ve tüketim malları pazarları (yüzde 10,2) izlemektedir.

F. YATIRIMCILAR İÇİN YARARLI BİLGİ KAYNAKLARI

1) Federal Ekonomi ve İklim Koruma Bakanlığı

-Şirket Kuruluşu

<https://www.existenzgruendungsportal.de/Navigation/EN/Home/home.html>

2) Ticaret Odaları

Alman Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği

<https://www.dihk.de/>

-Alman Türk Ticaret ve Sanayi Odası

<http://www.dtr-ihk.de/>

-Türk Alman Ticaret ve Sanayi Odası

<http://www.td-ihk.de/home>

3) AB Ülkelerinde Şirket Kuruluşu ve Yönetimi

<http://ec.europa.eu/youreurope/business>

http://europa.eu/youreurope/business/start-grow/start-ups/index_en.htm

4) Almanya Ticaret ve Yatırım Ajansı - Germany Trade&Invest

<http://www.gtai.de/GTAI/Navigation/EN/invest.html>

-Yatırım Rehberi

<https://www.gtai.de/en/invest/investment-guide>

-Teşvikler

<https://www.gtai.de/en/invest/investment-guide/incentive-programs>

-Vergi Sistemi

<https://www.gtai.de/en/invest/investment-guide/corporate-taxation>

-Şirket Kuruluşu

<https://www.gtai.de/en/invest/investment-guide/company-set-up>

-Vize İşlemleri

<https://www.gtai.de/en/invest/investment-guide/coming-to-germany>

5) Teşvik Veri Tabanı

<http://www.foerderdatenbank.de/>

6) "Nexxt" işyeri devri inisiyatifi

<https://www.nexxt-change.org/Startseite/>

<https://www.nexxt-change.org/Verkaufsangebot/>

7) F. Almanya'daki Noter/ Mali Müşavir/Avukat Odaları

¹⁵ <https://www.gtai.de/en/invest/hot-topics/start-up-location-germany#771200>

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

-F. Almanya'daki Noterler

[Federal Alman Noterler Odası](#)

[Alman Noterler Birliği](#)

-F. Almanya'daki Mali Müşavirlik Odaları ve Birliği

[Alman Mali Müşavirler Birliği](#)

[Federal Mali Müşavirlik Odası \(Bundessteuerberaterkammer\)](#)

-F. Almanya'daki Barolar

[Avukat Odaları](#)

8) Eyalet Bazlı Yatırım Ajansları

Baden-Württemberg International

Willi-Bleicher-Strasse 19, 70174 Stuttgart

www.bw-invest.de

Invest in Bavaria

Prinzregentenstrasse 22, 80538 Muenchen

www.invest-in-bavaria.de

Berlin Partner GmbH

Fasanenstrasse 85, 10623 Berlin

www.berlin-partner.de

Brandenburg Economic Development Board

Steinstrasse 104-106, 14480 Potsdam

www.zab-brandenburg.de

WFB Economic Development GmbH

Langenstrasse 2-4, 28195 Bremen

www.wfb-bremen.de

Hamburg Business Development Corporation

Habichtstrasse 41, 22305 Hamburg

www.hamburg-economy.de

Hessen Trade & Invest GmbH

Konradinerallee 9, 65189 Wiesbaden

www.hessen-trade-and-invest.com

Invest in Mecklenburg-Vorpommern GmbH

Schlossgartenallee 15, 19061 Schwerin

www.gfw-mv.de

Invest in Niedersachsen

Schillerstrasse 32, 30159 Hannover

www.nds.de

NRW.INVEST GmbH

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

VoelklingerStrasse 4, 40219 Duesseldorf
www.nrwinvest.com

Investment and Economic Development
Bank of Rheinland-Pfalz
Holzhofstrasse 4, 55116 Mainz
www.isb.rlp.de

Saarland Economic Promotion Corporation
Franz-Josef-Roeder-Strasse 17,
66119 Saarbruecken
www.invest-in-saarland.com

Saxony Economic Development Corporation
Bertolt-Brecht-Allee 22, 01309 Dresden
www.invest-in-saxony.net

Investment and Marketing Corporation
of Saxony-Anhalt
AmAlten Theater 6, 39104 Magdeburg
www.invest-in-saxony-anhalt.com

Business Development and Technology Transfer
Corporation of Schleswig-Holstein
Lorentzendamm 24, 24103 Kiel
www.wtsh.de

State Development Corporation of Thuringia
Mainzerhofstrasse 12, 99084 Erfurt
T. +49 (0)361 56 03 146
www.leg-thueringen.de